

Dokument om krise i Jostedalen og Bergens stift 1742 og 1743

Kronologisk ordna

Innhald

Dokument om krise i Jostedalen og Bergens stift 1742 og 1743	1
Innhald.....	1
Merknad	3
Kjelder	3
Aktørar.....	3
2.4.1742: Christopher Munthe til stiftsamtmann Jonas Lym	4
30.4.1742: Resolusjon frå Lym	4
11.6.1742: Fut Ananias Harberg til Matthias Foss	5
1.10.1742: Harberg til kaptein Kierulf (avskrift manglar).....	5
12.11.1742: Harberg til Lym	5
12.11.1742: Foss til prost Anders Daae (brevet manglar).....	6
1.12.1742: Kongebrev til Lym og Bornemann om 2500 rdl til naudlidande	6
6.12.1742: Harberg til Lym	7
6.12.1742: Harberg til Risbreckt (avskrift manglar)	8
18.12.1742: Lym og Bornemann til Claus Bager	8
18.12.1742: Lym og Bornemann til Kongen	8
20.12.1742: Claus Bager til Lym og Borneman.....	9
20.12.1742: Lym til prostane.....	9
20.12.1742: Lym til futane og forvaltarane.....	10
28.12.1742: Supplikk frå ni bønder i Jostedalen	10
3.2.1743: Foss til Daae (brevet manglar)	12
8.2.1743: Foss til Daae (brevet manglar)	12
16.2.1742: Harberg til Rentekammeret	12
19.2.1743: Harberg til Lym	13
26.2.1743: Lym til Rentekammeret.....	14
Før 26.2.1743: prokurator Rodtvitt til Foss (brevet manglar).....	15

26.2.1743: Foss til Lym (1).....	15
26.2.1743: Foss til Lym (2).....	17
13.4.1743: Nils Leganger til Lym	18
15.4.1743: P.K. Jessen til Lym.....	19
16.4.1743: Lym til Danske kanselli	19
16.4.1743: Lym til Foss	20
16.4.1743: Lym til Rentekammeret.....	21
16.4.1743: Lym til Harberg	21
27.4.1743: Foss til Harberg (brevet manglar).....	22
2.5.1743: Harberg til Foss.....	22
2.5.1743: Harberg til lensmann Tøger Snøtun	23
6.5.1743: Harberg til Lym	23
11.5.1743: Innstilling og kongeleg approbasjon	24
24.5.1743: Kongebrev til Lym om korn til Jostedalen	24
24.5.1743: Foss til Lym	26
24.5.1743: Harberg til Lym (om Gudbrandsdalen, avskrift manglar).....	26
28.5.1743: Harberg til Foss.....	26
29.5.1743: Foss til Harberg (brevet manglar).....	28
19.6.1743: Harberg til Lym (om Gudbrandsdalen, avskrift manglar).....	28
25.6.1743: Lym til von Holstein.....	28
29.6.1743: Harberg til Foss.....	29
29.6.1743: Harberg til lensmann Tøger Snøtun	30
29.6.1743: Harberg til lensmann Peder Marem.....	31
9.7.1743: Lym til Foss	31
Før 15.7.1743: Daae til Foss (brevet manglar)	31
15.7.1743: Harberg til Foss.....	31
15.7.1743: Foss til Lym	32
19.7.1743: Kongebrev til Lym om pengar til Jostedalen	33
1.8.1743: Harberg til Foss.....	34
1.8.1743: Harberg til lensmann Tøger Snøtun	35
6.8.1743: Lym til Harberg	35
6.8.1743: Lym og Bornemann til Foss	36
6.8.1743: Lym og Bornemann til Kongen	36
13.8.1743: Lym til Harberg (brevet manglar)	36

15.8.1743: Lym til Foss	37
15.8.1743: Lym til Harberg	38
19.8.1743: Harberg til Lym	38
19.8.1743: Harberg til Foss.....	39
19.8.1743: Harberg til lensmann Tøger Snøtun	39
23.8.1743: Harberg til Lym	40
7.9.1743: Rentekammeret til stiftsamtmann Møinichen.....	40
10.9.1743: Harberg til Lym	41
30.9.1743: Kongeleg resolusjon om skatteavtak	42
14.10.1743: Harberg til Foss.....	43

Merknad

Desse dokumenta er *ikkje* med:

- Avskrifter frå tingboka: avtaksforretningane 20.-23.8.1742 og tingsvitnet 7.11.1742 (sjå eiga avskrift).
- Nokre mindre viktige interne dokument om saksførehavinga i Rentekammeret i dei to sakene som gjekk dit (sjå eigne avskrifter).

Kjelder

RA, Danske kanselli, fleire saker

RA, Rentekammeret, fleire saker

SAB, Bjørgvin biskop, ymse brev

SAB, Sogn futedøme, kopibøker 1742 og 1743

SAB, Stiftsamtmannen i Bergen, ymse brev og Jonas Lym's protokoll

Under kjeldeopplysningar er berre oppført dokument eg har kopi av.

Aktørar

Claus Bager, lagmann i Bergens stift

Oluf Cosmussen Bornemann, biskop i Bergens stift

Anders Daae, prost i Indre Sogn prosti

Matthias Foss, sokneprest i Jostedal prestegjeld

Ananias Christopher Harberg, fut i Ytre og Indre Sogn futedøme

Johan Ludvig von Holstein, geheimeråd og oversekretær i Danske kanselli

Georg Buchard Jersin, sorenskrivar i Indre Sogn sorenskriveri

Nils Leganger, sokneprest i Os prestegjeld

Jonas Lym, konstituert stiftsamtmann i Bergens stift og amtmann i Bergenhus amt

Peder Marem, lensmann i Marifjøra skipreide
Tøger Snøtun, lensmann i Jostedalen skipreide

2.4.1742: Christopher Munthe til stiftsamtmann Jonas Lym

N^o: 66U

N° 20 6tes: 24 skilling

Høyædle og Welbaarne Hr: Stiftsbefalingsmand over Bergens Stifft og Ambt Høygunstige Herre!

Da endeel mig tilhørende gaarder beliggende udi Indre Sogns Fogderie og Jøstedals Skibrede nemlig Aasen, Ormberg, Mioldvæhr, Elvekrog og Bersetter, er, deels Ved Elvebrud, og deels ved fieldskreder, saa stoer skade tilføret at de iche kand Skatte og Landskylde, af saa megen Jordskyld som de udj matriculen findes anført for, særlig Mielvær, der af et Jisberg, som Aar effter Aar meer og meer har nermed og udbred sig over Ager og Eng, nu er saa aldeelis fordervet at Lidet eller inted, af Jorden er uskad tilbage; Altsaa er ieg Aarsaget samme for Welbaarne Herre at andrage, med Ydmyg ansøgning: at Stedets foged og Sorenskriver, nu for Andre Embedets forretninger beleilig tiid, høygunstigst maade tilmelder, sig paa Aastæderne med at uvillig laugrett, at indfinde; til den Ende, at Lovformelige aftags forretninger, til nermere allernaadigst forventende approbation kunde blive forfatted, herom ieg Velbaarne herres høye formaanende assistance udbeder, og forbliver med underdanighed

Høyædle og Welbaarne Hr: Stiftsbefalingsmands høygunstige herres underdanige tiener
Christopher Munthe

Hafsloe Præstegaard d: 2^{den} April 1742.

Kjeldeopplysningar

SAB, Stiftsamtmannen i Bergen, L.nr. 996 Brev frå geistlege 1737-1746.

Avskrift òg i dokument om avtaksforretningane.

30.4.1742: Resolusjon frå Lym

Resolution

Effter de af Reqyrenten Hr. Christopher Munthe anførte Omstændigheder, bevilges lovlig Siuns og aftags forretninger over indbemelte gaarder nemlig: Aasen, Ormberg, Mielvæhr, Elvekrog og Bersætter, alle udi Jøstedahls Skibbrede og Indre Sogns Fogderie, som deels af Elvebrud og deels af FieldSkreede skal have taget stor Skade; til hvilken finde Kongl: May^{ts} Sorenskriver over Indre Sogn Hr: Georg Burchardt Jersin med uwillige og upartiske mend (hvilcke af Kongl: May^{ts} foget over Yttre og Indre Sogn Hr. Ananias[!] Christopher Harberg, opnæfnes) haver sig til en dertil beleilig tid, at indfinde paa forbemelte aastæder, hvor hand udi bemelte fogets eller fuldmægtiges Overværelse, tager alle ting under vedbørlig Siun og Grandskning, samt, effter nøyagtig befindende, og giordte overslag, forfatter Een over Enhver gaards iord[?] effter Skatte forordningen tilhold[?], vel indrettet aftagsforretning, som til viidere Efftersiun og følgende paateigning, mig straxen tilstillet, paa det at samme dereffter til nermere Kongl: allernaadigst Approbation forderligst kand vorde nedsendt.

Bergen d: 30. April 1742, da denne Memorial mig først med Posten indløb.

Kjeldeopplysningar

SAB, Stiftsamtmanden i Bergen, L.nr. 996 Brev frå geistlege 1737-1746, usign. kopi på baksida av brev frå Munthe 2.4.

Avskrift òg i dokument om avtaksforretningane.

11.6.1742: Fut Ananias Harberg til Matthias Foss

Til Hr. Mathias Foss af 11te Junij 1742.

Da Sorenskriver Jersin og Jeg den 20. eller 21 augustj førstkomende agter nest Guds bistand at foretage aftagsforetningen paa eendeel skadelidende gaarder udj Jostedals Skibbrede alt saa har ieg ei villet undlade hermed deres Velærverdige samme at bekiendt giøre i fald de vilde behage at lade Jøstedals Præstegaard besigte da burde[?] det med samme (for derved omkostninger at svare) skee til hvilcken Ende deres Welærverdighed da forinden og betimelig behager derom at giøre andsøgning til stift amtmanden saaleedes, at ordre til mig og stædets sorenskriver forlanger thi førend saa skeer kand ei besigtelse blive foretaget, der ieg i afviget nest at aflegge skyldig last for seeneste nærværelse forbliver –

A C Harberg

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1742, bilete 03-04.

1.10.1742: Harberg til kaptein Kierulf (avskrift manglar)

Til Capitain Kierulf af 1 Oct: 1742

At jeg icke kunde Comparere dend Determinerede tiid neml: d 27 aug ...

[nemner avtaksforretningane i Jostedalen som forklaring på kvifor han ikkje kunne møte på noko anna]

A: C. Harberg

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1742, bilete 05

12.11.1742: Harberg til Lym

Til Stiftsamtmanden af 12 Nov. 1742

Herhos bliver deres velbaarenhed allerydmyst[!] tilstillet, 2de Mandtaller, over det udj Yttre og Indre Sogns Fog...

[oversyn over benefisert gods og donasjonar – etter kongeleg reskript av 11.5.1742]

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1742, bilete 06

12.11.1742: Foss til prost Anders Daae (brevet manglar)

[Brevet er ikkje attfunne, men Foss har notert dette om innhaldet:]

D 12. november indsendte, efter Kongelig Allernaadigst befaling, til Deris Velbyrdighed Hr. Anders Daae, Provst udj Sogn, det fastsatte legatum pro officio ministerii, som er tillagt dette steds Præst;

Kjeldeopplysningar

SAB, Jostedal sokneprestembete, Ministerialbok A1, fol. 19b.

1.12.1742: Kongebrev til Lym og Bornemann om 2500 rdl til naudlidande

[Motteke av Lym og Bornemann 18.12.1742.]

311. Etatz Raad Jonas Lyhm og Biskop Oluf Cosmussen Borneman anlangende af secreterer Johan Bagge at imodtage 2500 Rixdaler som hand for Laugmand Tienisten over Bergens stift skal betale og deraf de 2000 Rdl at uddeele til de nødlidende Indvaanere i Bergens Stift, men de øvrige 500 Rdl at beholde indtil videre in deposito.

Chr6

Vor Gunst Tilforn Da Vi til til undsetning for de af vore Kiære og troe undersaatte udi vort Rige Norge som i disse indfaldne vanskelige og dyre Aaringer maa lide nød og mangel for livs ophold, allernaadigst have befalet een Collects indsamling over alt udi vort Rige Norge, og i dessen anledning foruden hvis vi selv og vores høyst Elskeligste kiære gemahl, hendes Mayestet Dronningen dertil af Kongelig Mildhed og Naade, have contribueret allernaadigst have skienket een Capital af 2500 Rixdaler, som skal betales af os Elskelig Secreterer Claus Bager imod den hannem beteede høykongelig Naade, at nyde Survivance paa hans Faders Os Elskelig Cancellie Raad og Laugmand Johan Baggers Laugmands Embede, Thi er hermed Vores allernaadigste villie og befaling, at I disse 2500 Rixdr af fornævnte Secreterer Bager imodtager og derfor meddeeler ham Eders qvittering, da Vores allernaadigste Bestalling for hannem, naar hand udi Vores Danske Cancellie lader foreviise Eders qvittering, kand vorde extraderet, og, som Vi allernaadigst have destineret 2000 Rixdaler af forskrevne Summa til Vore nødlidende undersaatte i Bergens Stift; Saa haver I strax at beordre Sognepræsterne tilligemed 4 á 8 af de reedeligste og Christeligste Bønder, at examinere Almuens tilstand og trang, og derefter at gjøre een Beregning paa hvad eenhver Familie, til nødtørffthighed kunde gives, efter hvilken Beregning uddeelingen af disse 2000 Rixdaler skal skee til alle nødlidende, da det siden, naar forbemelte Collects netto beløb kand viides, skal blive Eder bekendtgiort, om noget meere, efter den af os imellem Stifterne reglerende Inddeeling kand blive til fattige udi Bergens Stift at uddeele, til hvilken Ende I de øvrige 500 Rdr. af foreskrevne 2500 Rixdr. haver, indtil videre, allernaadigste ordre, in deposito for Eders at beholde; Der eftter I Eders allerunderdanigst haver at rette og indberettes os af Eders at I denne Vores allerunderdanigste ordre haver bekommet, Betalendes etc.

Christiansborg den 1te Decembr. 1742.

Kjeldeopplysningar

RA, Danske kanselli, Norske tegnelser, bd. 1741-1743, s. 637b-638b, nr. 311.

[Kopi motteke av RA 7.9.2010. RA opplyser at det ikkje finst noko om saka i Norske innlegg]

Øg i: SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok fol. 84b-85b; og i Bjørgvin biskop, brev nr. 11 1740-43.

6.12.1742: Harberg til Lym

[Motteke 18.12.1742.]

Høyædle og Welbaarne Hr. EtatsRaad

Høy-gunstige Herre!

De passerede Af-tags Forretninger med hosføyede Tings-vidner over eendeel Gaarder udj Jostedahls og Tiugums Skibbreder, som ved Elve-brud og den Navn-kundige Iis-breed, er tilføyet stor skade nestleeden Aar 1741; bliver her ved lagt til høy-gunstig attestation, samt formaaende recommandation og nedsændelse til det høylovlige RenteCammer Aller ydmygst insinueret; og da bemelte skade paa Korn om Høsten imedens, saavel det aars Korn Sæd, som høe, endnu stoe paa Marcken, og ey var bleeven indhøstet; alt saa er de i det under danigste haab, at eftterdj een stor deel deraf, blev aldeelis borte og overskylt, saa bliver den ogsaa naadigst godtgiordt, skatterne effter aftags forretningerne for samme aar 1741, som skaden skeede, omenskiøndt aftaget ey føren indværende Aar er blevene forfattet og til den ende underdanigst udbede, At Welbaarne Herre med sin høyt formaaende paateigning, vilde herudj høy-gunstigst være dem behielpelig, og samme saaleedis forestille, at Deris Anliggende, paa vedborend [?] sted kunde nyde Naadig approbation. Da ieg i øfrigt med største Sumission forbliver

Høyædle og Welb^m

H: EtatsRaad

Høygunstige Herres

Allerydmygst tiener

Harberg

Biordahl d 6^t Decemb. 1742

[Omslag:]

Fra Fogden Ananias Christopher Harberg dateret d: 6. Decembr 1742 med Eendeel aftags forretninger over nogle gaarde af Jøstedahls og Tiugums Skibbrede, som af fieldskrede Elvebrud og Vandløb paa ager og Eng haver taget Skade.

Ankommen d: 18. Dec: og nedsendt d: 25. Dec.

[nr.] - 76 –

Kjeldeopplysningar

SAB, Stiftsamtmanden i Bergen, brev frå futen i Sogn

Øg i: SAB, Sogn futedøme, kopibok 1742, bilete 07

[Denne avskrifta er òg innteken i dokument om avtaksforretningane.]

6.12.1742: Harberg til Risbreckt (avskrift manglar)

Til Risbreckt af 6 Dec. 1742

[Jostedalen nemnd – gjeld oversending av tingsvitna og avtaksforretningane]

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1742, bilete 08

18.12.1742: Lym og Bornemann til Claus Bager

Til Secreterer Claus Bager

At Hands Kongl: May^t allernaadigst haver bevilget Hr. Secreterer Survivance paa Bergens Laug-stol imod 2500 rdr. Erlæggelse til Hr. biskop Bornemann og mig, det vilde hand af indsluttede Copie af Hands Kongl. May^s allernaadigst til Os ergangne Rescript dateret d 1st Decemr sidstafvigst nærmere behage at fornemme, hvortil Vi os referere og forvente Hr. Secreterens fordeligste giensvar til Efterrettlighed, Vi forbliver p.

J. Lym, O: C: Bornemann

18 Dec: 1742

Kjeldeopplysningar

SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok fol. 85b-86a.

18.12.1742: Lym og Bornemann til Kongen

Til Kongen

Med Posten, som i dag først ankom, have Vi allerunderdanigst imodtaget Eders Kongl: May^{ts} til Os ergangne allernaadigste Rescript, dateret d 1 hujus, af hvilket vi og straxen haver meddelet secreterer Claus Bager en verificered Copie til hands Efterrettlighed om de 2500 Rdr som hand imod den ham beteede høy kongel: Naade, at nyde survivance paa hans faders laugmands Embede, skal betale; ligesom Vi og uden mindste Ophold, skulle beordre Sogne Præsterne med 4 à 8 af de Christelige bønder, at examinere Almuens Tilstand og trang, samt at gjøre en beregning, paa hvad enhver fattig Familie til nødtørftighed kunde gives, hvilket alt, saasnart det til Os indkommer, allerunderdanigst skal vorde refereret, Vi forbl:

J: Lym, O: C: Bornemann

18 Decembr: 1742

Kjeldeopplysningar

SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok fol. 86a.

20.12.1742: Claus Bager til Lym og Borneman

Til Etats Raad Lym, som const: Stiftsbefalingsmand og biskop Oluf Bornemann

Deres Velbaarenheds og deres høyærværdigheds høyrespective Skrivelse af dato 18 hujus, haver sig erholdet, tilligemed communication af det Kongl: Rescript angaaende de 2500 Rdr som Hans Kongl: allernaadigst har behaget at resolve, at nyde survivance paa Bergens Laugstoel, skal betale, hvorfors jeg pligtskyldigst takker; ligesom jeg og icke vil efterlade, til allerskyldigst giensvar, at indberette, at jeg med ald flid og i all muelig Høst, skal stræbe derhen at faae bemelte Summa 2500 Rdr: indsamlet, og til ders Høyædelheder derefter overlevere; Og da jeg af allerhøystbemelte Kongl: Rescript tillige fornemmer, at hans Kongl: May^t af Christelig Mildheed og Naade, haver destineret 2000 Rdr: af samme Summa til den nødlidende Almue i Bergens Stift, saa skal det være mig en Glæde, ligesom jeg og forud vil forsikre deres høyædelheder, at intet paa min Side, skal mangle til Ophold i saa Christelig og fornøden Sag, men at den overbemelte Summa 2500 Rdr: førinden Uddelingen bliver foretagen, av mig skal vorde erlagt. Jeg forbliver p.

C: Bager

20 Decembr 1742

Kjeldeopplysninger

SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok fol. 86b-87a.

Jf. nytt brev og kvittering frå Claus Bager 10.4.1743, fol. 175a-b i Lym's kopibok

20.12.1742: Lym til prostane

[Motteke av Foss 1.2.1743.]

Til alle Provsterne her i Stiftet

At Hands Kongl: May^t: til Undsætning for dend fattige og nødlidtende Almue udi Bergens Stift allernaadigst haver skiænket = 2000 Rdl: af dend Capital = 2500 Rdl: som Secreterer Claus Bager imod dend hannem betroede Høikongl: Naade, at nyde Survivance paa Hands Faders Laugmands Embede, til os, imod qvitering, skal betale, og at Stiftcaxen[?] have at foranstalte, at Presteskabet tillige mod Endeel af de reddeligste og Christeligste Bønder examinerer Almuens tilstand, og trang, og derefter gjør en bereigning paa hvad enhver Familie til Nødtørstighed Kunde gives, det med mere vilde deris welærværdighed af indsluttede verificerede Copie af det Kongl: allernaadigste til os ergangne Rescript dateret d: 1. Dec: 1742 behage nermere at fornemmt, og de velærværdige SognePræster udi N.N. Provstie forderligst communicere paa det Vi, om enhver fattig Families tilstand kunde blive underrettede, og hands Kongl: M: allernaadigst Villie og befahling, til dend trængende Almuis undsætning, ioe før ioe heller allerunderdanigst blive efterlevet. Vi for blive pp.

d: 20 Dec: 1742J: Lym : O.C: Borneman

Ligeledis blev skrevet til Stifts Provsten Assessor Thanche, mutandis mutandis

Kjeldeopplysningar

SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok fol. 87a.

20.12.1742: Lym til futane og forvaltarane

Til alle Fogder og forvaltere

I allerunderdanigst følger af Hands K: May^{ts} til Hr. biskop Borneman og mig, allernaadigste ergangne rescript de dato 1. Dec: 1742 – (hvorved Hans konl: May^t allernaadigst haver belaget til undsætning for dend fattige og nøddiidende Almue udj Bergens stift at Skiæncke – 2000 – Rdr: af de 2500 Rdr: som Secreterer Claus Bager, imod dend hannem beteede Hr.[?] Kongl: Naade, at nyde Survivance paa sin Faders laugmands Embede, til os imod qvitering skal betale, saa og befahlet os, at beordre Præstesketet, at de tillige med 4 à 8 af de redeligste og Christeligste Bønder, examinere Almuens Tilstand og Trang, og derefter giøre en bereigning paa hvad enhver fattig familie til Nødtørftighed, kunde gives, efter hvilcken bereigning uddelingen af disse 2000 Rdr skal skee til alle nøddiidende, med det videre) er allereede fra Os ald veedbørlig foranstaltning desangaaende ved skriftlig ordre under denne dags Dato til Provsterne bleven føyet; men som Jeg desforuden finder fornøden fra Fogderne (der bør og kand have fuldkomen kundskab om Almuens Tilstand og wilchor) ligeledis derom at indsendte tilforladelig Underretning; altsaa haver Kongl: May^{ts} Foget allerforderligst nøye at undersøge Almuens tilstand og Trang udi hands anfortroede Fogderie og en Specification over de mest nøddiidende og trængende Almue-Mænd og deris Familie, samt hvad Enhver til nødtørstighed kunde gives, hvilchen Specification og Underretning, til mig ioe for ioe heller indsender, paa det Hands Kongl: May^t: allernaadigste Willie og befaling allerunderdanigst hand vorde fuldbyrdet. Jeg forbliver pp

J: Lym

Bergen d: 20 Decembr: 1742

Kjeldeopplysningar

SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok fol. 87b-88a.

28.12.1742: Supplikk frå ni bønder i Jostedalen

Stormægtigste Allernaadigste Arve Konge og Herre!

For Deris Kongelige Majestæts Naade Throne udj allerdybeste underdanighed ere vi underteignede fattige Skatte-bønder og Almue Mænd af Bergenhuus Amt, Indre Sogns Fogderie og Jøstedals Præstegield allerunderdanigst høyligst nødsaget denne vores allerunderdanigste forrestillelse om vores store nød at lade fremkomme.

Formedelst den vidtbegrebne Jøstedals Jisbreede eller Jisfield, som sig i dette Jøstedals Præstegield befinder, haver nu i een tid lang oven fra fieldene og ned i dahlene sig nærmet, nedtrengt eller tilvoxet, at i mangel Aar, særdelis udj de sidstforløben 6 Aars tid formedelst den sterke vind og kulde, som af fornefnte Jisfield foraarsages, paa de fleeste Jorder i Jøstedals Præstegield, som ikkun bestaar af 25 Skatlagde Jorder og ligger til fields 2 1/2 , 3, til 4de Miil fra Søen ingen Korn aufling er falden enten til føde end sige til Sæde-Korn, thi det som er opvoxet, er deels ikke kommen mad; og

deels naar der udj er kommen marv til halv moed Korn har mand strax maat det opskiere, formedelst Jisbreens Kulde, hvor af det deels halfdeelen og deels alt nogle aar er vorden bortfrøsen, alligevel har mand dette misvext Korn, ligesom avner, med halm om vinteren sammen malet, til føde, og Sommeren med bark af furreskougen flekket, til meel formalet, iblant lidet Korn Meel til hielp formenget, os med børn og tienere maat ernære; Sæde Korn har vi aarlig kiøbt og borget, saa at vi nu ere fast udmatted, udhungrede og Ruinerede, som af det jnden thinge tagne og herhos følgende tingsvidne allernaadigst maatte erfares.

Allernaadigste Konge!

J denne Vores høystbeklagelige tilstand og drøvelse efter Guds behagelige villie, for vore, mueligens himmelraabende, synders skyld, sukke vi af jnderste hierte til Gud, at vore Siele ej maatte forsmegte og til vores allernaadigste Konge udj allerdybeste underdanighed søge om et Middel til vore syndige legemers nødtørstige ophold. Vi have til den største deel af dette Jøstedals Præstegields Almue ikke vaaret god for at udreede dette Aars skatter, og de fleeste med mange Aars Landskyld og Rettighed til Jordejeren indesidde, og formedelst vores udarmede tilstand befrøgtet for mange Jorder i dette Jøstedals Præstegield vil blive til for-aaret usaaede, fordi de fleeste af os have intet at kiøbe Saae-Korn for hos vore Naboer ved Søde kanterne, ej eller ere vi betroede.

Derfore til nogen trøst og hielp i vores jtzige høystbeklagelige tilstand fordriste vi os (i allerunderdanigste tilliid at Deris Kongelige Majestæt allernaadigst baade forlader os denne vores høystnødtvungne dristighed og af lands-faderlig omsorrig ved et Middel trøster og hielper os i vores høye og store nød) allerunderdanigst at indflye til Deris Kongelige Mayestet, om det allernaadigst maatte behage den Naadige Gud at bevæge Deris Kongelige Majestæts høyst Christmilde Lands faderlige hierte med nogle aars skatte frihed os allernaadigst at benaade, hvorved vi med Guds jnderlige paakaldelse, igien kunde haabe at komme os noget paa foede, forblive ved vore Jorders dørkning som tilforn og i taalmodighed overlade Guds Naadigste forsiun Jordernes frugtbarheds velsignelse til vores føde og ophold, At vi, som nu sukke og ofte have saaet med graad, maae igien leve den tid at høste med glæde, give Gud dagligen ære og lov med hiertjnderlig taksigelse for hans barmhiertigheds, Naades og velsignelses fornyelse, jhukomme vores allernaadigste konge og det høy kongelig Arve huus i vore bønner og forbønner til alle aandelige med timelige høystsaliggjørende Naadegavers u-afladelige tilvextstens overflødige tilønskning.

Forblivende udj allerdybeste underdanighed

Stormægtigste Allernaadigste Arve Konge og Herre Deres Kongelige Majestæts allerunderdanigste troe Arve-Undersaatter og fattige ringe Skatte bønder

Ola Knudtsen Grovs boemerke
Rasmus Jensen Cronens Signet
Knudt Eriksen Hougens Signet
Peder Andersen Faabergs boemerke
Ole Ottesen Mielværs boemerke
Tøger Ottesen Snetuns Signet
Poul Andersen Hellegaards Signet
Lars Ottesen Faabergs boemerke
Anders Olsen Liens boemerke

Effter Supplicanternes indstændige begier i pennen forfatted og skrevet af Deris Kongelige Majestæts allerunderdanigste Sorenskriver udj Indre Sogn

G. B. Jersin

Talle i Indre Sogn d: 28de December A^o 1742.

Kjeldeopplysninger

RA, Rentekammeret, 2. Nordafj. ktr/Bergen distr. Journalsaker pk 191 jnr 1644/1743.

3.2.1743: Foss til Daae (brevet manglar)

[Brevet er ikkje attfunne, men Foss har notert dette om innhaldet:]

D 30 November indløb atter fra Provsten til mig mit forhen indgifne Legatum med copie av stiftamtmandens ordre at skulde underskrifis og attesteris af Sorenskriveren her i Sogn, men da hand ey efter expostulation saae ordre in natura, ikke vilde samme bevidne, og gik da samme mit beneficium bort til Provsten og inn i samme stand, det var fremsendt, d 3 Februarij.

Kjeldeopplysninger

SAB, Jostedal sokneprestembete, Ministerialbok A1, fol. 20a.

8.2.1743: Foss til Daae (brevet manglar)

[Brevet er ikkje attfunne, men Foss har notert dette om innhaldet:]

d. 1te Februarij indløb kongelig ordre at ieg med 8tte af de Christeligste og redeligste bønder, skulde examinere dend fattige almuis tilstand her i Jystedahlen, og der efter give een Levering hvormeget een hver til nødtørstig underholdning kunde meddeelis, siiden voris allernaadigste Konge haver skienket een Capitall af 2000 rdl til de nødlidendes underholdning i Bergens stift af datto 1te Decmbr 1742 hvilket blev efterlevet dens samme til de nødlidendis assistance indberegnet til 199 rdl og blev bortsendt til Provsten d 8 Februarij. Iliigemaade medfulgte een verificered copie fra Generall Kierkeinspection Collegio at ingen Præster klokkere, eller skoleholdere maae der give nogen andsøgning uden forde ting og sager, som kongl: allernaadigste Patent haver andbefaled, siiden derpaa ey reflecteris, men skal mand adressere sig til sin foresatte øvrighed Provst og Biscop.

Kjeldeopplysninger

SAB, Jostedal sokneprestembete, Ministerialbok A1, fol. 20a.

16.2.1742: Harberg til Rentekammeret

Til RenteCammeret af 16 Feb: 1742

Deres Excellence og de høybydende naadige herrer bliver herved underdanigst tilstillet saavel General Extract over de Kongl. oppebørsler af Yttre og Indre Sogns Fogderier pro Ao 1742 som verificeret Copie af de inden tinge[?] under Rettens forseigling tager Restance registre hvor af dog siden høstetingernes slutning een deel er indkommet og paa Stift amtstuen betalet, undtagen af 3^{de}

Schibreder i Indre Sogn, neml: Jøstedahls, Aardahls og Borgens Schibreder som formedelst almuens der I sær befindende slette tilstand, i disse dyre Misvæxtaaringer, til denne Tiid ey har været god for noget derpaa at betale, der ieg i øfrigt med underdanig submission forbliver

A. Harberg

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1742, bilete 12-13.

19.2.1743: Harberg til Lym

[Motteke 24.2.1743.]

Høyædle Welbaarne Hr. Estats Raad!

Høegunstige Herre!

Den Navnkundige og vidtbegrebne Iisbreede eller Iisfield, som nu i en tidlang, har fløttet sig oven fra fieldene og ned i Jøstedahlen (hvorved ikke allene endeel Gaarde er aldeles borttaget, med endog en skrekkelig Kulde og Vind tilvoxet) har nødtvunget den fattige Almue i bemelte Jøstedahl ey allene paa næstleden Høste Ting, holdet for Lyster og Jøstedahls Skibreders Almue, den 5, 6, og 7. Novembris sidstleeden, inden Retten veemodligst at demonstrere den usle og beklagelige Tilstand, som dem er paakommet, med det at deres Korn Avling Aar eftter andet formedelst Kulde og Vind, ved ovenmeldt skadelige Iisbredes Tiltagelse og Udspredelse, er saa aldeles bortfrøsset, at samme har for dem været af liden eller ingen Nøtte til nødtørftig føde og dets angaaende, et Tingsvidne under Rettens forseigling beskreven erholdet; men end og under 28 Decembris sidstafvig; med Stædets Sorenskriver, angaaende det samme, ladet forfatte een af dem selv, tillige underskrevet Memorial til deres Kongelige Mayestet med allerunderdanigst forestillelse, om deres store Nød og Trang og underdanigst Ansøgning om nogle Aars skatte frihed, til nogenledes Hielp, i denne deres store Elendighed; hvilke 2de Documenter, nemlig saavel Tingsvidnet som deres Memorial her indsluttet¹ Velbaarne Herre allerydmygst insinueres – Skjønt nu at bemelte Tingsvidne, icke saa omstendelig og oplyselig forklarer deres nød og Elendighed, som den i sig self er, eller saa udførlig som den i deres allerunderdanigste Supplique er anført, saa kand jeg dog med høyeste Eed og god Samvittighed allerudmygst forestille, at deres udsele Tilstand og den Mangel de lider for det Kiære Brød er saa stor, at den fast umueligt kand saaledes beskrives, som den i sig self virkelig er; hvilket jeg noksom tilstrækkelig erfarede, da jeg næstleden Sommer var deroppe, ved de passerede Aftags forretninger, thi da forefandt jeg større Elendighed blandt dem, end jeg tilforn kunde forestillet mig, i det deres meeste føde i mangel af Korn, var Bark af Træerne og Telle Rødder, som de af Marken opgravede; foruden dette, har samme deres Nød saaledes udmattet dem, at foruden, en stor deel af de jordbrugende, indesidde med de Kongelige skatte for afvigte Aaringer, og ey er mægtig samme at betale, er for næstleden Aar 1742 icke ringeste betaling paa de Kongelige Skatter skeed; og er ei heller venteligt at derfor enten med Execution eller Udpantning hos den største deel findes Effecter eller Værdj, saa jeg derfor saavelsom i betragtning af forbemeldte deres store Nød vil have den hos Velbaarne Herre til det beste allerydmygst indstillet, saaledes at de med høygunstige Herres Hyøstformaaende Recommendation og Attestation, kunde effter Ansøgningen allernaadigst blive

¹ Tingsvitnet 5.-7.11.1742 og supplikken 28.12.1742 følger ikkje som kopiar i denne saka. Sjå den aktuelle saka i Rentekammeret for desse dokumenta.

forundt nogle Aars Skatte frihed, saavel for afvigte Aar 1742, som for indeværende Aar og Paafølgende Aaringer, i saa lang tiid som deres Mayestet det naadigste maatte for got befinde. Jeg paa deres Vegne indlade mig herudj til Velbaarne Herres sædvanlige godhed, i stadig Haab, at ligesom deres andragende er rigtig, og af Gud visselig vil blive belønnet, hvad Hielp dem der udj vederfares, de og derudj fornemmer deres Velbaarenheds Godhed og omsorg for deres Nødlidenhed, forblivende med største Submision. –

Høyædle og Velbaarne
Hr. Estats Raad
Høigunstige Herre!

Aller ydmygst tiener
A.C. Harberg

Biordahl d 19 Februarij 1743

[Omslag]

Fra Fogden Harberg af 19de Febr 1743 med indsendte Tingsvidne over almuens udj Jøstedahlen deris tilføyede skade ved Jisbreede eller Jisfield, samt hos fuldte allervnd: Supplique, til H: K. M: om nogle aars skatte frihed med videre pp

-- 87 --

Jndløben d: 24de Febr: 1743, og d: 26 ejustem[?] til Cammeret nedsendt saavel Tingsvidnet som Memorialen heraf d 16 April: Copie saavel som og av mit brev til Rente Cammeret af 26de Febr: til H. Geheime Raad von Holstein nedsendt.

[Omslag 2: adresse og tittel til Jonas Lym]

Kjeldeopplysningar

Original: SAB, Stiftsamtmannen i Bergen, brev frå futen i Sogn.

Kopi: SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 13-15.

Kopi: RA, Rentekammeret, 2. Nordafj. ktr/Bergen distr. Journalsaker pk 191 jnr 1644/1743.

RA, Danske Kanselli, Norske innlegg, pk. januar-juni 1743, 24. mai 1743.

Det følgde fleire vedlegg med saka. Sjå eiga avskrift over RK-saka for oversyn.

26.2.1743: Lym til Rentekammeret

[Motteke 21.3.1743.]

Deris Excellence, Høy-Welbaarne, Høyædle og Welbaarne, Høyædle-Welædle og Velbyrdige Herrer!

Af dend mig til Befordring fremsendte og herhos indsluttede allerunderdanigste Supplique, med hoshæftede Tingsvidne fra Eendel fattige og meget nødlidende Jordbrugende Mænd af Jøstedahls Skibbrede udi Indre Sogns Fogderie, saavelsom og af fogden sammesteds Annanias Christopher Harbergs Skrifvelse af 19de hujus (hvoraf herved følger Copie) angaaende bemelte Bønders Ussle og elendige Tilstand, vilde Deris Excellence og Høystærede Herrer naadig og gunstig behage at erfare

den ubodelige Skade disse fattige Supplicantere, af den navnkundige Jisbree og Jisfield, der aarligen meere og meere tiltager og udspreeder sig, er blevne tilføyet, saavel paa deris Gaarder i sig selv, som og paa Korn-Avlingen, hvilken formedelst den strenge Kulde og Vind samme Jisbree medfører, i det at Korn Væxten bortfryser, bliver dennem ganske u-tienlig til nødtørftig føde;

Desaarsage er deris Elendighed bleven saa kummerlig, at de fleste, til Livets Ophold, maae, i stæden for Korn, bruge og benytte sig af Træernes Bark, og af Telle Rødder, som de opgrave af Jorden! J henseende til saadan deris store Trang og Nød, vil jeg udbede, at deris allerunderdanigste Ansøgning, maatte være deris Excellence og Høystærede Herrers til en hielpsom Forestillelse, og derpaa forventende allernaadigste Bønhørelse, paa beste maader recommanderet. Jeg forbliver med største Respect og Consideration,

Deris Excellence Høy-Welbaarne Høyædle og Welbaarne Høyædle-Welædle og Welbyrdige Herrers underdanige og tiennnistskyldige Tienner

J. Lym

Bergen, d: 26de februarij 1743

[Påskrift nedst:]

B. C. Journ. A, N° 1644. Jndkommed d 21 Martij 1743
besvaret til Stiftamtmand Møinichen d 7 septbr 1743

Kjeldeopplysningar

RA, Rentekammeret, 2. Nordafj. ktr/Bergen distr. Journalsaker pk 191 jnr 1644/1743.

Før 26.2.1743: prokurator Rodtvitt til Foss (brevet manglar)

[Motteke 26.2.1743.]

[Om betaling av konsumpsjonsskatten. Brevet er ikkje attfunne, men Foss nemner det i brev (2) til Lym 26.2.1743.]

26.2.1743: Foss til Lym (1)

[Motteke 12.4.1743.]

Høyædle og Velbaarne Hr. Etatz-Raad Lüme Kongelig Majestets Stift-Amtmand sambt Præsident i Bergen Høy-gunstige Herre!

Det er mig andbefaled i andledning af Deris Velbaarenheds ordre til Provsten her i Sogn Velærværdige Hr Anders Daae, at ieg tillige med de andre Præster skal indgiive, som og af mig er efterlevet, det fastsatte Legatum mig pro officio Ministerii allernaadigst er forundt, dets summa indberegnet til 26 rdlr og 4 sk, foruden 19 ½ tønne Korn mig af Kierkeeyerne her udj Sogn leveris hvorfra naar afgaaer dend omkostning med Skiøds og fortæring ieg maae deponere, inden ieg kand faae ovenmelte allernaadigst tillagde Korn til min boelig, haver ieg ikkun 15 ½ tønne Korn tilbage i

behold, hvilket, og ey meere er mit ganske Kalds indkomst, det Deris Velbaarenhed selv kand erfare, saa at være i sandhed, naar samme mit Legatum bliiver Dem tilstillet fra Provsten;

Og da ieg for det første med Væemodighed Maae beklage min elendige trang, hvorledis ieg med min Kone og barn ere færdige at crepere af mangel paa det nødtørstige daglige brød formedelst mit kalds ringe indkomster, der ikke eengang kand extendere sig til halvdeelen af det eneboede klokker paa mange stæder haver aarlig til indtægt, indstiller ieg mig ved denne andledning for Deris Velbaarenhed, og bønfaller underdanigst med denne min andsøgning, at Deris Velbaarenhed vilde kaste dend høye gunst paa mig fattige mand, og ved sin recommendaton demonstrere min elendige tilstand heri dette usle giæld paa høyere stæder, da ieg ikke paatvifler at finde een naadig bønhrig og hielp i min nød; foruden dette at ieg maae mangle det brød ieg til nødtørstighed kunde putte i mund, har ieg kaldet tillige med mit huusfolk, væred i disse tiider dend store farlighed underkast, at tvende store sneeskred ere faldne af fieldene og Veltet sig tæt ind paa præstegaarden, hvilke, formedelst det stærke Væir og blæst som medfuldte, saa nær hafde omkastet præstegaardens huuse, der staar ikkun paa skrøbelige fødder, og alt saa voris Liv, som ere paa gaarden, stod i fare, og endnu fremdelis gaar her saa got som paa vore Liv, siiden vi atter seer paa samme stæder i fieldene tvende store sneeskreed samlede, og viide ikke hvilket øyeblik de vil nedfalde, Gud afvende selv dend farlighed vi her ere exponerede udj!

Dend 3^{die} post ieg her ved understaar mig at mentionere om, er at ieg maae tit og ofte 3 à 4de uger i rad sidde orkisløs, og ey kand være saa lykkelig at forrette Gudstieniste formedelst det forfærdelige Væir som her falder i Dahlen, særdelis med snee, der for aarsager, at folket er knap god for at komme ut af deris eget huus, end siiden i Guds huus, og om endskiøndt det kand om sommeren være god Vei, hender det sig dog ofte, at folket formedelst formedelst veiernes Længde ikke kommer til Kierke, forregivende, at de har aldrig haft, naar her har væred een fast præst til stædet, prædiken, uden hver 14de dag, ellers naar fremmede præster har beopvartet kaldet, da som udj et andet annex, er her holdet Gudstieneste undertiiden 3^{die}, undertiden 4de uge i maaneden, alt efter veiens og leilighedens beskaaffenhed, hvormed de har væred fornøydte. Alt saa nu ieg har fordriistet mig til at kundgiøre Deris Velbaarenhed, hvorledis det har sig her i Dahlen baade i dend eene og anden maade, tager ieg mig og herved dend frihed at sende een Copie liige ordlydende med dend udgangen allernaadigste resoluton af Aar 1636, som hviiler her ved kirken, hvormed beviisis at Jystedahlen dend tiid har været combineret med Goupnen, der nu er et annex under Lysters giæld; maatte dette nu behageligst[!] considereris, da maaske, nu som tilforn, kunde enten disse tvende kirker, tillige med efter forrestilling nok et andet annex, Joranger Kaldet, der ligger under Hafsloe præstegiæld, dog ey een gang een fierding Vei fra Goupnen, blive samlede til et kald for mig, da ieg nogenledis kunde have min nødtørstige underholdning, og de andre Præster hafde alligevel kierker nok, nemlig dend første i Lyster 3de, og dend anden i Hafsloe 4de til at forrette Gudstieniste udj; eller og naadigst kunde forefindis, at ieg kunde blive forflyttet fra dette usle sted, og Jystedahlen læggis, som et annex under Lysters giæld, da kaldet her oppe kunde heel vel beopvartis naar mand vilde helst om Lysters Capellan kom til at boe i Goupnen, thi veien til Dahlen kand dog reisis, særdelis om sommeren, da dend verste vei falder for baade i hendseende til dens besværlighed som og længde, i een halv dag fra Goupnen, det baade ieg selv, sambt andre Præster før mig har forsøgt, at naar tienisten i Jystedahlen om Søndagen har været til ende, endda først langt over middags tiid, har ieg kundet naae i god betiid til Goupnen eller Rønne samme dags aften, som ikke een men mange gange er ariveret mig, da ieg af mangel paa huuslye maatte Logiere dernede;

Og det er Gud allene en bekient, hvor slet og begrædelig een tilstand her er denne fattige bøgde, der ikkun bestaar af 22 heele og 6 halve gaarder, at barken af træerne er deris daglige brød, og naar almuen er i saa elendig een tilstand, kand behageligst overveis, hvad levebrød her da kand være for een præst, naar hand ey kand obtinere det visse hand skal leve af, og af hvad aarsag, hand skal boe her oppe, naar Gudstieniste ikke, uden een gang i mellem som ieg forhen have meldet om, kand bliive forrettet. Og da ieg fra dend tiid paa Naadigste Konge vocered mig her til stædet som er førstkommende 15 May 2 aar siiden, stædse har maatte sat til, særdelis her i Jystedahlen, baade det eene og andet af mine effecter og eyendom, om ieg ikke skulde crepere, helst almuen har ikke i nogen Præstis tiid været saa yderlig paa knæene, som nu, hvor ved ieg med dem er bleven ganske ruinered og armod er kommen over mig, som een bevæbnet mand, og om ieg ikke kand være saa lykkelig at obtinere meer til levebrød, da førend ieg med kone og barn paa dette usle og jammerfulde stæd skal af hunger crepere, (thi om det end var een orm, stræber dend dog efter at dend kand conservere sit liv, siiden et menniske) seer ieg ingen anden udveie, end nøden driiver mig til at forlade stædet; See derfor Deris Velbaarenhed, naar mit Legatum bliver dem tilstilled, med et barmhiertigheds øye til min uselhed og fattige tilstand Gud skal det selv belønne. Og er ieg med største Submission

Høy-ædle og Velbaarne Hr. Etatz-Raads Høygunstige Herres
underdanigste og ringeste tiener
M. Foss

Jystedahls Præstegaard d 26 Februarij 1743

[Påskrift]

Fra Sogne Præsten udi Jystedahlen af 26te Feb^r 1743, som icke ankom i Bergen førend d: 12 April nesteffter, og angaar savel almuens som Præstens beklagelige og slette tilstand.

Kjeldeopplysningar

Original: RA, Danske Kanselli, Norske innlegg, pk. januar-juni 1743, 24. mai 1743.

Øg kopi i: SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok, fol. 176a-177b.

Avskrift øg i dokument med avskrift av DK-saka.

26.2.1743: Foss til Lym (2)

[Motteke 12.4.1743.]

Høyædle og Velbaarne Hr Etatz-Raad Jonas Lume, Kongelig Majest^s Stift Ambtmann Sambt Præsident i Bergen Høygunstige Herre!

Er mig i dette øyeblik indløben een missive fra Mons^{ir} Lorentz Jacob Rodtvitt procurator her udj Sogn, hvorudj hand lader sig forbyde, at ieg af Consumptions forpagteren skal være andført til consumptionssvarelse med dend summa til førstkommende Vaarting at deponere ham 1^{rdl} U(?), foregiivende, at hand har allereede faaet saadan restance af Deris Velbaarenhed approbered og til execution paategned, men da ikke nogen Præst hertil Justedahlen har i een eller anden maae været paalagt noget saadant at betale formedelst Kaldets ringe indkomster, indfalder ieg til Deris Velbaarenhed med denne min underdanige omsøgning, at, da ieg ikke i et heelt fierding Aar er god

for at indsamle saa mange penge af mit Kald, som ieg er nu paalagt frem for mine formænd, at svare (hvilke om ieg skal betale, da varis brødit saa got som ganske af munden og ieg for at undgaae sligt, ligesaa got først som sidst maae forlade stædet) Deris Velbaarenhed vilde gunstigt see mig præcarered for at betale, eller istæden for at betale, siiden det er mig ganske umueligt, for hielpe mig til at blive frie for excecution, helst ieg ey eyer de penge at udgiive. Ieg venter een naadig bøn høring paa mit andsøgende og er med største submission Høyædle og Velbaarne Hr. Etatz Raad og Stifts Ambtmann Høygunstige Herris

underdanigst og ringeste tiener
Matthias Jørgensen Foss.

Jystedahls Præstegaard
d. 26 Februarij 1743

Kjeldeopplysningar

Original: RA, Danske Kanselli, Norske innlegg, pk. januar-juni 1743, 24. mai 1743.

Øg kopi i: SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok, fol. 176a.

Avskrift øg i dokument med avskrift av DK-saka.

13.4.1743: Nils Leganger til Lym

Copie af Hr Legangers indkomne vigtige og tilforladelige underretning om saavel Almuens udi Jostedahlen i Sogns Fogderie som Præstens slette og Beklagelige Tilstand

Jostedahlen, som er det mindste og allerringeste Præstekald, i hele Norge, ligger 4de Miile til Fields under et lissfield eller saa kaldet Sneebræde, der aldrig gaar bort eller formendskes, men aarlig voxer og tiltager, saa at dend tilføyer Indbyggerne Største skade; paa samme stæd boer omtrent 30 Familier eller gaardbrugende Mænd, foruden eendel Huusmænd, som formedelst Alderdom og Armod har forladit gaardene og ere saa skrøbelige, at de ey ere god for at komme derfra, de fleeste Aar bliver det lidet Korn, de kand udsaae, iche modet eller kand komme til fuldkommenhed, formedelst den ydelig anholdende Kulde af Sneefieldet, som gemeenlig heele Sommeren trenger sig ned igiennem bemelte Dahl, saa de maa leve af Fyrre-Barck, som giøres til Miel, og deriblant mænges de faae Avner, de kand avle og eendeel, af den inderste bark paa alme Træe, som gjør at det løber sammen til en dey, at de deraf siden kand tillave de flade Kager eller Fladbrød, som her i Landet er brugelig, af samme Kaager de og Suppe paa det bare Vand, for at forlænge det; Om Sommeren lever de mest af den Melk de faar af de faae Creaturer de kand føde som og i disse Kaalde Aar har slaget dem feil, fordj de ey formedelst Kulde og Sneer har kundet komme paa Fieldet med dem hvor de ere Vant til Sommeren at fae dend bedste føde;

Præstens Indkomme er og meget slett og ringe, og kand icke beløbe sig til høyere end 60 Rdlr a 70 Rdlr, da dend 1 Tønde Korn af hvert Hoved Kircke og ½ Tønde af hvert Annex i Provstiet er indbereignet i det samme; Hands Offer til hver høytid beløber sig icke høyere end til 2 Rixdlr.

Bergen d: 13de April 1743

Copiens rigtighed Testerer
J. Lym

Kjeldeopplysningar

Her etter kopi i: RA, Danske Kanselli, Norske innlegg, pk. januar-juni 1743, 24. mai 1743.

Øg kopi i: SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok, fol. 179a-179b.

Avskrift òg i dokument med avskrift av DK-saka.

15.4.1743: P.K. Jessen til Lym

Efter Høyædle og Velbaarne Hr. Etatz Raad og Præsident, som Allernaadigst Constitueret Stiftsbefalingsmand, hands til mig giordte begiæring, haver ieg for nestleden og Indeværende Aar 1742 og 1743, eftergivet min med rette, efter hands Kongelige Majestets Allernaadigste Consumptions Forordning og Naadigst meeddeelt Contract, tilkommende Consumption, Famlie og Folcke-Skatt, hos Velærværdige og Vellærde Hr. Mathias Jørgensen Vos til Jystedahl Præstegield, med sin Familie og Tiener, formedelst den usle tilstand, som for nærværende tiid, hos baade ham og hands Almue desværre findes.

Bergen d. 15de April 1743

P: K: Jessen

Copiens Rigtighed Testerer

J. Lym

Kjeldeopplysningar

Her etter kopi i: RA, Danske Kanselli, Norske innlegg, pk. januar-juni 1743, 24. mai 1743.

Øg kopi i: SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok, fol. 179b-180a.

Avskrift òg i dokument med avskrift av DK-saka.

16.4.1743: Lym til Danske kanselli

Deris Excellence HøyWelbaarne Hr Geheime Conferentz Raad og Ober Secreterer!

Udi hvad usle og ynkværdig tilstand saavel Præsten som samtlig Almuen i Justedalen og Sogns Fogderie, sig udi rum tiid befundet haver og endnu befinder, det ville Deris Excellence, af indsluttede Bielage fra Litra A til Litra G Naadigst behage at fornemme, hvortil jeg mig underdanigst refererer, og indstendig ombeder, at Deris Excellence for Guds skylds og for disse saa høyt trængende fattige Undersaatters stoere Nøeds skyld, vilde, saavel for Præstens, som for Almuens Conservation allerunderdanigst intercedere for dennem hos Deris Kongelige Mayestet, paa hvis allernaadigst forventende approbation, ieg allerreede haver foranstaltet – 150 tønner godt bygs og – 50 tønner god havres Indkiøb her udi Bergen, som med min viidere foranstaltning til dessens Transport Naatidst maatte erfahres, af min til Fogden ergangne ordre under denne dags dato, hvilket Copien deraf Sub Litra G nærmere udviiser; Jeg Troer icke, at udj gandske Norges Riige findes en farligere og bedrøveligere Situation, end Justedahlen er, ey heller fattigere Almue end dends Indbyggere, ligesom og Præstekallet kand regnes for det allerbesværligste og ringeste udi Riiget, baade i henseende til den farlige lusbred, saa og til Præstens Indkomster, som icke skal beløbe sig til meere end 70 Rixdaler Aarligen; Min samvittighed forpligter mig derfor til at Recommandere disse Usle og Nødlidende Mennisker, til Eders Excelences Naadige Forsorg med denne proposition, at hvad de bemelte 200 tønner Korn Vahre, Koster, og hvad Pengehielp Hands Kongelige Mayestet for nærværende tiid ellers

allernaadigst vilde beviise saavel Præsten, som Almuen, kunde tages af de 3000 *Rixdaler* som af Hands Kongelige Mayestet allerede til Bergens Stiftes trængende Almue i Almindelighed, ere destinerede, og har Biskop Borneman og mig nu in depositio staaende; Ellers maae jeg underdanig indstille, til Deris Excellences Høye Skiønsomhed, om det icke var meget tienligere for den øvrige Almue her i Bergens Stift, at dennem blev givet Korn (hvortil de høyligen trænger) i steden for Penge, som maaskee icke endnu udj et et[!] halv Aar iblandt dennem kunde blive uddeelte, saasom saadan Departition paa et hvert Sogns Almue ikke kand lade sig gjøre, førend een hver Sogne Præst er Indkommen med Designation over den meest trængende Almue udi sit Præstegield, hvilket fra den 20 December 1742 indtil denne dags datum ikke er skeed saa tilstreckeligen som det burde, uden fra 3de Sogne Præster, nemlig Provsten Hr. Anders Daae og Hr. Jonas Leyrdal udij Sogn, samt, Constitoriae Raad Geerdte Geelmuyden Præst paa Hougs udj Nordhordlehns Provstie, hvorimod man, i proportion af et hvert Fogderies Støerhed letteligen kunde gjøre et overslag hvor stoert quantum Korn ohngefehr kunde behøves, og derefter naar det var indkiøbt beordre fogderne at indsende Jægter eller Baader til Bergen for at afhente samme, og derefter til de trængende udj Præstens overværende at uddeele. Aldt dette indstiller ieg underdanig, til Deris Excellences Høye Overvejende, og i Ervartning af Deris Naadige Giensvar, forbliver ieg med største Zele og soumission

Deris Excellence Høy-Velbaarne Hr. Geheime Conferentz Raad og Ober Secretere
underdanige Tiener J. Lym

Bergen D: 16 April 1743

[Omslag]

Memorial anlangende eendeel Korns afsendelse til Justedallens Almues fornødenhed

deres Misive til Etatz-Raad Jonas Lyhme d 24 Maji

Kjeldeopplysningar

Original: RA, Danske Kanselli, Norske innlegg, pk. januar-juni 1743, 24. mai 1743.

Øg kopi i: SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok, fol. 181b-182b.

Avskrift òg i dokument med avskrift av DK-saka. Sjå der for eit oversyn over vedlegga som følgde brevet til Lym.

16.4.1743: Lym til Foss

[Motteke av Foss seinast 27.4.1743, jf. Harberg til Foss 28.5.]

Til Sogne Præsten udi Justedahlen Hr. Mathias Jørgensen Foss, af 16de Martij [!] 1743.

Deris Welærværdigheds til mig under 26de febr: sidstafvigst aflatte skrivelse, erholdt ieg ike her i Bergen førend d: 12te Aprilis nest efter, som ieg i dag med Posten til Hr. Geheime Raad von Holstein nedsendes, og tillige, saavel deres Welærværdigheds egen, som og den fattige Justedals Almues Aarsag Trang paa kraftigste og bevægeligt maade er til allerunderdanigst forestilling af Hands Excellence Recommanderer –

Consumptions Forpagteren Jessens her indesluttede Declaration udviiser at hand har eftergivet Deris Welærværdighed hand hand [!] hos dennem pro Annis 1742 og 1743 havde at forære; Ellers haver

Jeg og i dag beordret Fogden Harberg allerforderligst at besørge her indtil Byen nogle Jægter for at indtage 150 t^{der} godt Byg, og 50 Tønder god Havre til Sæde og Brød Korn for Justedahls Almue hvoraf deris Welærværdighed saavel som Klokeren ogsaa skal faae enhver sin part, hvilket deris Welærværdighed uden Ophold vilde bekiendtgjøre for Almuen

Jeg forbliver pp

d: 16 April 1743 -- J: Lym

Kjeldeopplysninger

SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok, fol. 180a-180b.

16.4.1743: Lym til Rentekammeret

Til Rentekammeret!

Siden min forrige Skrivelse af 26 februarij sidstafvig, ang^{de} Justedahls fattige og høyst trængende Almues ynkværdige tilstand, haver jeg erholdet Confirmation derpaa baade Ved Sogne Præsten Hr: Mathias Jurgensøn Fosses Skrivelse datt. 26te feb^r=a:c; men icke til mig leveret førend d. 12te hujus, saa og fra Biskoppens Famulo[?], Nils Leganger, hvilchet med det videre angaaende saavel Præstens som Almuens slette Tilstand, av indsluttede Copier Naadig og gunstig maatte fornemmes; Desaaarsage ieg og paa Hands Kongl: M^{ts}: allernaadigst forrventende approbation allereede, haver foranstaltet = 150 t^{dr}: godt Bygs og = 50 t^{der}: god Havres indkiøb herudi Bergen, som med min Videre foranstaltning til dissens Transport nærmeere erfahres af min til Fogden under denne dags dato ergangen ordre hvilken in copia under Litt^r D. herved følger, Jeg tager dend frihed til Deris Excel: og høystærede Herres gode og Medlidende forsorg at Recommendere denne saa høyttrængende Præst og fattige Almue, Forblivende pp

16de April 1743 J. Lym

Kjeldeopplysninger

SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok, fol. 182b.

16.4.1743: Lym til Harberg

Copie af Etatz Raad Lym's, som Constitueret Stiftsbefalingsmands Skrivelse under dato 16de April 1743, til fogden Harberg udi Sogn

Under dato 26te Februar sidstafvig, haver jeg til Justedahls fattige og ulykelige Almues beste, tilskrevet det Høyløvlige Rente Cammer, saaledes som den for indsluttede Verificerede Copie udviiser, men endnu ikke derpaa erholdet noget giensvar, hvorfor ieg med denne dags Post ey alleene paa bevægeligste og krafligste maader, atter igien forestiller samme Høye Collegis bemeldte fattige Almues store Nød og Trang men end og til kiendegiver, at jeg (paa hands Kongelige Majestets forventning allernaadigste Approbation for at Conferere Denne saa høyttrængende Almues helbreed og Liv, haver resolveret allerforderligst at tilsende dennem 150 Tønder godt byg og 50 Tønder Havre til Sæde og Brød-Korn; Desaaarsage haver Kongelig Majestets Foged indsluttede brev til Justedahls Sogne Præst Hr. Mathias Jørgensen Foss, uden mindste ophold, ved et Exprese bud,

med frie Skyds at fremsende, paa det at Almuen om denne Hielp og undsetning u-fortøvet kand blive underrettet, Ligesom og Hr. Fogden u-opholdeligen haver at give mig til kiende, hvor mange Tønder af et hvert slags Korn hand formeener at eenhver Familie, saavel Jorde-Mænd som Huusmænd, samt til den fattige Sogne Præst og Klockeren kunde og burde gives, saavelsom og paa hvad maade det herfra Bergen, sikkert og u-beskadiget kand blive afhentet, hvilcket ieg formoder, at hand med allerførste besørger; thi kornet har ieg allerreede bestillet, saa at det ligger færdig til at udleveres.

Jeg forbliver etc:

J: Lym

Copiens Rigtighed Testerer

J. Lym

Kjeldeopplysningar

Her etter kopi i: RA, Danske Kanselli, Norske innlegg, pk. januar-juni 1743, 24. mai 1743.

Øg kopi i: SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok, fol. 180b-181a.

Avskrift òg i dokument med avskrift av DK-saka.

27.4.1743: Foss til Harberg (brevet manglar)

[Motteke av Lym 28.5.1743.]

[Brevet er ikkje attfunne, men er nemnd i svar frå Harberg til Foss 28.5.1743.]

2.5.1743: Harberg til Foss

Til H: Foss af 2 Maj [1743]

Da mig fra Welbaaren H: EtatzRaad og Constituerede Stifftsbefalingsmand Lyme, er indløben underretning, at den fattige Jostedahls almue, saavel tid Sæde Koren som underholdning, er tillagt, det quantum af reent Korn 150 tønner, haure korn 50 tønner, og at ieg sammes afhendning vilde besørge, i hvilken henseende ieg da ved min ankomst til Bergen hav[er] antaget een Jegt, som føris af Ole Tenold fra Wiig, og hannem accorderet for hver tøndes fremførelse til Marifieren som Sædvanligst 4 sk der beløber sig til 8 rdl[?] 32 sk[?] foruden andre omkostninger til inskibning, og 200 Sekker til kornets forvaring; som alt af almuen med kornet Leverance, betalis maae og bliver da bemelte 200 tønner korn tilsendt til lænsmanden Peder Andersen Marem, som samme tager under forvaring, til vedkommende effter anvisning det afhenter, imot[?] at da som melt betaler fragt og dekker og paa det alt kand blive uddelt til een hver effter deris naades[?] storhed[?], saa vilde deris welærværdighed sig den møye paatage, at til sig kalde lænsmanden og nogle seribeldet[??] forstandigste mænd for da at forfatte een rigtig forteignelse paa alle de i Jøstedahl boende saavel Jordemænd, som huusmænd, og eenhver ansette for een hvis quantum at hver faat[?], naar først paa den fulde summa afdrages, effter H: Etatz Raad Lyme mig gifne Ordre, for dem selv 16 tønner rent korn, og til Klokeren 5 a 6 tønner den øvrige rest bliver da til repartition i mellem almuen, dog saaleedes at ey meere for det første leveris ud den halve deel, til hvilken Ende da vilde behage at tilstille Peder Marem een Riktig Opteignelse paa alle og een hver, af Schibredes beboere og hvor meget een hver bliver omsadt for, at da der effter den halve deel, af hvis de er ansatt for kand blive

dem leveret, imod at de derfor deris bevis meddeeler, til mit Regnskabs belæg, der ieg i afvigst næst ærbødigst helsens[?] anmeld forbliver

A: C: Harberg

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 16-17.

2.5.1743: Harberg til lensmann Tøger Snøtun

Til Lænsn: I Jostedahlen af 2. Maj 1743

Da det allernaadigst har behaget hans Mayt at forunde den formedelst misvæxt i nogle aar, forarmede almue, udj Bergens Stiff een Capital af 2000[?] av hvilke Jøstedahls forarmede almue Effter H: EtatzRaad lymes forgodtfundende er tillagt til nogen lunde hielp, saavel til sæde Korn, som underholdning, neml: Reent Korn 150 tønner og havre Korn 50 Tønner, altsaa haver ieg bemelte Korn annammet og til Peder Andersen Marem i Marifieren tilsendt hvorfore i tillige med Præsten H: Foss og nogle af de forstandigste Pleibendes[?] mænd, haver at forfatte een Rigtig opteignelse paa alle de i Pleibendet[?] boende, saa vil Jordmænd som Huusmænd, og saa opteigne hvad een hver kand behøve paa det samme Repartition kand ske effter een hver nøde storhed da de effter saadan opteignelse, skal som det første bekomme den halve deel af hvad de bliver andsadt for imod at de meddeeler bevis og afbetaler, ved kornets Leverendes den derpaa gaaende omkostning med fragt og Sekker, som indskibning her i Bergen, hvilket alt som meldt, i nøghavre[?] at i agt tage, og alt-ting saaledes forrette og foranstalte, som i agter at til og ansvare, om noget ved Eders førsammelse bliver negligeret gud[?] befalet af

Annanias Christopher Harberg

[ser ut på teksten som om han var i Bergen då han skreiv brevet]

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 17-18.

6.5.1743: Harberg til Lym

Til Stiftsamtmanden af samme dato [6. mai 1743]

Da deris velbaarenhed har behaget at give mig anvisning paa 200 t^{de} Renko[rn][?] og Haure Korn, til Jostedahlens fattige af Jordbrugende og Øfrige forarmede Præstegæld detz beboere, udbedes ydmygst Oedel og underretning, hvorleedes Repartitionen paa bemelte Korn ske skal, om ey Præsten saavelsom Klokeren udj denne naadegave maa blive lodtagen og for hvor meset[?], som deris indkomme er Ringe, og ey til nødtørstig underholdning tilstrækkelig, og deris vilkaar ellers meget slett saa de lige saavel som almuen fornødiger undsætning; saa vel som om SognePræsten ey tilbage med mig og nogle af de bedste mænd kunde være med Repartitions forretningen paa det destoe bædre oplysning, om een hvers tarf kunde erholdes om alt ieg her paa mig med Velbaaren herres Oedel og foranstaltning udbeder, Forblivende

A: C: Harberg

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 19-20.

11.5.1743: Innstilling og kongeleg approbasjon

Angelangende Almuens Tilstand i Justedahlen

[Påskrift i venstre spalte:]

opberis j alt. lom: paa Chr. T.

D. 11. May 1743

Etatz-Raad Jonas Lyhm indsender Bilag A: til F: hvoraf er at see, den usle tilstand, saavel Presten som almuen i Justedahlen befunder sig i, thi de lever daglig som i Livs Fare for befrygtende Fieldskred, Prestens heele aarlige Indkomme beløber ej unden 60: til 70 Rdlr, hvorover hand nødes til at forlade Stedet, om hand ej hielpes, og Almuen maae æde Bark af Træerne og Telle-Rødder som de opgrave af jorden, i Steden for Brød; Lym beder derfor, at Geheime Conference Raad von Holstein for Gudz skyld, og for Prestens og Almuens store Nød, samt til dens Conservation, ville entercedere for den hos Hans Magistrat, paa hvis forventende Approbation hand allerede har foranstaltet 150: Tønder got bygs, og 50: Tønder god havres Indkiøb i Bergen, hvilke 200 Tønder Korns bekostning saavelsom hvad Penge-Hielp Hans Majestet ellers vil beviise Presten og Almuen, hand Proponerer at kunde tages af de 3000: Rdlr: som af Hans Majestet allerede til Bergens Stiftes trængende Almue er destinerede, og hos Lyhme og biskoppen in deposito ere bestaaende. For Resten indstiller hand, om det ej var timeligere for Stedetz øvrige Almue, at den blev givet Korn i Steden for Penge, som maaeskee ej med nu i et heelt Aar iblant dem kand blive uddeelt, da saadan Rapartition paa et hvert Sogns Almue ej kand lade sig gjøre, før eenhver Sognepræst er indkommen med designation over den meest trengende Almue i sit Prestegield, som fra d. 20: Dec^{br} af ej endnu Er skeet uden fra 3de Prester, hvorimod man, i Proportion af et hvert Fogderis Storhed, lættelig kand gjøre et Overslag, hvor stort quantum korn ohngefehr kunde behøves, og derfor, naar det var indkiøbt, beordre Fogderne, at indsende Jægter eller baader til Bergen for at afhente samme, og derefter til de trengende i Prestens Overværelse at uddeele.

Herhos de 6: stykker paaberaabte Bilag.

Kjeldeopplysningar

Her etter kopi i: RA, Danske Kanselli, Norske innlegg, pk. januar-juni 1743, 24. mai 1743.

Avskrift òg i dokument med avskrift av DK-saka.

24.5.1743: Kongebrev til Lym om korn til Jostedalen

Christian den Siette af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers Hertug udi Sleswig, Holsten, Stormarn og Ditmersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst.

Vor Gunst Tilforn som os af en, fra Dig Etatz-Raad Jonas Lym, ved Skrivelse af dato 16de aprilis nestafvigst, til vores Geheime-Conferentz-Raad, Geheime-Raad i Vores Geheime-Conscil og Ober-

Secreteren i Vores Danske Cancellie, Os Ælskelig Johan Ludvig von Holstein, Ridder pp: nedsente beretning, med paaberaabte Bielage fra Litra A til F inclusive, allerunderdanigst er blevne refereret, dend Kummerlige og nødlidende tilstand, hvorudi, saavel Præsten, som Almuen i Justedahlen i Bergen Stift skal befindes, dets i henseende for dend fare, de daglig maa leve udi, formedelst Befrygtende Fielskreed, dels ved de indfaldne Besværlige, og Kalde Aaringer, udi hvilke ald deris Korn-Vext er bortfrøssen, hvorudover Du, bemelte Etatz-Raad Lym, haver fundet dig anlediget, til at have ladet foranstalte 150 Tønder godt Bygs og 50 Tønder god Havres indkiøb i Bergen, og denne trengende Almue at tilsende, indstillende derhos, om icke disse 200 Tønder Korn Vahres Bekostning, saavel som hvad Penge hielp Vi ellers maatte finde for got det beviise Præsten og Almuen, maatte tages av de til Bergens Stiftes trængende, allernaadigst skienkede 3000 Rixdaler, Ligesom Du og ellers er af allerunderdanigste formening at det var tienligere, at Stiftets øvrige Almuen blev forundt Korn i steden for Penge som mueligt endnu icke udi Et halv Aar iblandt dennem Kunde blive Uddeelt, saasom saadan Departition paa et hvert Sogns Almue, icke Kand lade sig gjøre, førend eenhver Sognepræst i følge Vores til Eder under 1st Decembris sidst ergangne allernaadigste Befaling, med Designation er indkommen over dend meest trængende Almue udi sit Præstegjeld;

Saa give Vi Eder herpaa tilkiende, at Vi dend af dig meerbemelte Etatzraad Lym, forinde foranstaltning, angaaende foreskrevne Korn Vahres indkiøb og afsendelse til Justedahls Almue, allernaadigst have approberet, og derhos bevilget, at hvis samme haver Kostet, maa tages af de til hielp for Bergens Stifts Fattige Almue destinerede og hos Eder in deposito staaende Penge, Da Vi og, efter anførte bestkaffenhed, allernaadigs herved ville have tilladt, at dend nødlidende Almue udi Stiftet, maa gives Korn, isteden for Penge, til hvilken ende, udi proportion af at hvert Fogderies storhed, skal gøres overslag, hvor stort et quantum Korn, ohngefehr, Kunde behøves, da I, naar det er indkiøbt, strax have at beordre Fogderne, at indsende Jægter, eller Baade til Vor Kiøbstad Bergen for at afhente samme, og derefter til de trengende, udi Sognepræstens overværelse at uddel, hvorefter J Eder saaledes allerunderdanigst kunde Viide at rette, og herom fornøden Anstalt at lade gjøre. Indberettende udi øvrigt, at J denne Vores allernaadigste ordre haver bekommet. Befalendes Eder Thud[?].

Skrevet paa Vort slott Fredrichsborg dend 24de May Anno 1743.

Under vor Kongelig Haand og Zignet
Christian R

J. L. v. Holstein

Til

Etatzraad Jonas Lym, som constitueret Stiftsbefalingsmand over Bergens Stift og Biskop Oluf Cosmusøn Borneman anfører at hans Majestet haver approberet dend af Etatzraad Lym førede foranstaltning, angelangende endel Korn Vahres indkiøb og afhendelse til Justedalens Almue, og at hvis samme haver fastet, maa tages af de, til hielp for Bergens Stifts fattige Almue destinerede og hos dennem in deposito staaende Penge; saa og at hans Maiestet haver tilladt, at dend Nødlidende Almue i Bemelte Stift maa gives Korn i steden for Penge.

Copiens Rigtighed Testerer
J. Lym

Kjeldeopplysningar

SAB, Bjørgvin biskop, brev.

Avskrift òg i dokument med avskrift av DK-saka.

24.5.1743: Foss til Lym

[Motteke 5.7.1743.]

SognePræsten udi Justedahlen Hr. Mathias Fosses skrivelse dattered 24 Maij 1743 (som først blef leveret d 5 Junij [*skal vere juli*] nestefter) til Etatz Raad Lym som Constituered StiftsbefalingsMand!

Tit:!

Jeg underslaar mig herved underdanigst at deponere for deres Velbaarenhed min Særdeeles forbundne og Skyldige tachsiggelse for den høye gunst mig er vederfared, først ved deres velbaarenheds recommendation til Hr. GeheimeRaad von Holstein til viidere forestilling om baade min og almuens trang her i Dahlen, dernest for Consumptionens eftergivelse, og endelig for det, som meest var u-ventelig, jeg vil meene, det særdeeles mig forundte Korn nemlig den Summa 16 T^{der} hvilked Foged Harberg alt haver Communiceret mig, ham saa af deres Velbaarenhed at være anbefahled at tilstille mig, hvilket i følge med det denne gandske Almue aller naadigst benificerede Korn er alt Lychelig arrivered til Rønne; jeg maa siige og tilstaae at Gud har haft sin haand og gierning herudj for mig, i det hand har opvagt deres Velbaarenhed, som et hielpe Middel mod mig og andre nødtrængende lemmer; Gud selv spare deris Velbaarenhed mange Aar, der viiser sig lagtigen[?] ret[?] Christi og hands meenigheds Elsklige[?], ja hand lade til dem indflyde al aandelig o glegemlig Velsignelse; Fortørnes iche at Jeg saa dristig har understaaet mig ved at overløbe deris velbaarenhed med mine ansøgninger, skjønt jeg har derved kundet vente deres Vreede, har jeg dog nydt efter guds direction, deres høye gunst, hvilcket altsaa men Gud og self skal belønne, jeg er pp

M: Foss

Kjeldeopplysningar

SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok fol. 211a-211b.

24.5.1743: Harberg til Lym (om Gudbrandsdalen, avskrift manglar)

Til Stiftsamtmannen af 24.[?] Maij 1743

[om kornforsterkninga til Nord-Gudbrandsdalen – med liste]

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 21-23.

28.5.1743: Harberg til Foss

Til H: Mathias Foss af 28. Maij 1743

Deris med beærede af 27 passato, er mig i dag behændiget, og hafde været mig hertil kiært, om den ære og fornøjelse af deres nærværelse herpaa Stedet, var bleven forundt, som ieg formener ey formedelst forfald denne gang skee kand, ikke har ieg saameget tiid, at opreise, formedelst andre berammede forretninger, det ieg dog gjerne hafde auset[?], at have kundet afstedkomme, i særdeelighed for at faae, den mig anbefalede Rigtighed om Kornets Deeling blandt dend trængende almue saaledes andrettet som den bør at være, og ieg med een god Samvittighed, tillige med deris velærværdighed, efter Stiftsbefalingsmandens Oedel, kunde underskrive gud skal være mit vidne ieg til da trengendes bæste har forrestillet hvis ieg burde, har og haft den ansørrig[?], forskud og umage for at bringe det assignerede korn for det første, saavit hid til stedet skadenløs[?] og derfor intet heller austed, end at de nu trængende per adnenaet[?], maatte nyde den hielp, dem af hans Mays^{te} er forundt, de der ey trænger haver der udj ingen de et som hensigten ey er til dem, med de fattige og Særdeelis gaardbrugende, hvilket ieg og er forsikkert om er deres velærværdheds hensiegt der af gud rigelig vil belønnes, naar nu een hver af de virkelige Jordbrugende, har for det første, efter deris velærv: og lade tilsende Lista den halve deel, og de fattige huusmænd ½ td Korn hver[?] faae Resten[?] at blive liggende, til ieg Kommer paa Sommertinget her udj Marifieren som bliver d. 1 og 2 aug^{ti} førstkommende, hvor ieg da haaber at have den ære, at see deris velærv: der, og da Atter af de 200 td korn leveret, og Designation saaleedes forfattet, som mig af Hr. stiftsbefalingsm. er befalet, der skal underskrives af deris velærværdighed og mig samt nogle af de troeværdige og skikkelige mænd alt til mit regnskabs beleg; ellers bekiendtgiøres at deris velærv: til graafs[?] f[?] velse[?] gaaed og underliggende auflsgaards brugs fortsettelse og til saadning er efter min forestilling og Hr Stiftsbefalingsmandens derpaa fuldte Resolution tillagt 20 td^{dr} reent Korn, som naar forlanges kunde blive afsendt, under hvilke 20 td^{dr} inddrages og da af deres velærværdighed, paa lænsmandens Lista anført Claus Øfregaard, som er anført for 3 tønner R[eent] og 1 t[tønne] haure, der bliver 2 td Reent korn i steden, videre bliver og at i[?] anndeel[?] Knud Kiærevig, som er fra gaarden, og nu huusmand, andført for 5 tønner, kand ey nyde saa meget, ligeleedes Knud Nielsen Kand ey heller tilleges 5 t^{de}, som han ey Er ved gaarde brug, og behøver Sædekorn Knud Bierkehoug boer nu paa Kiærvigen og der for det[?] tillagde maae anføres i Steden for Knud Kiærvigen, blandt huusmændene findes anført over Kiærvigen, som nu ey er i Jostedahlen; i steden er nogle fattige bætlere angivet, som ey er andført, nemli Kari Poulsdatter Berset, Kari Andersdat. med 2 Løre[?] paa Faaberg. Og som tid[?] ny ey vil tillade at melde videre her om denne gang, uden at ieg skal være ansvarlig, for de 200 t^{de} korns rigtige Leverantze til Jostedahlen, for saa vit ey ved under maal foraarsages, saa skal ieg og med først tage mig den ære og tilmeld[e] H. Pastor mit formeenende om ligningen, og hvorleedes, og hvorleedes[!] end rettest kunde paa bæste maader, som ieg vil haabe skal finde approbation Ellers skal[?] tienstl:[?] giensvar paa derining[?] tilforne med beærede Skrivelse meldes, at ieg heller end gjerne, udj det for langt vilde saa dem tiende[?] men gud bædre min leylighed er ey dertil faae midler har ieg, og det lidet ieg haver, staar udi hos almuen, saa vel udj Jostedahlen som de øfrige Schibreder i fogderiet, saa ieg beder ey fortrydelig[?] optages, ieg ey som ieg gjerne Ønske Kand efterkomme det forlanget der i øfrigt forb:

A: C: H:

P: S: Lænsmanden deres een velholden Ma[nd?] kand efter min tanke ey nyde den anf[ørte?] deel af Korn, og Anders Lien som er og een velholden Mand, og desuden ey ingen særdeles skade taget haver paa Sæden ikke heller

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 24-26.

29.5.1743: Foss til Harberg (brevet manglar)

[Brevet er ikkje attfunne, men er nemnd i brev frå Lym til Foss 29.6.1743, Lym til lensmann Snøtun same dato og Harberg til Foss 1.8.1743.]

[Harberg (1.8.) skriv: "...deres velærværdighed under 29 Majj sidstleeden selv forestiller at almuens nød var saa stoer, at de til det heele qvantum, i høyeste maader trængede."]

19.6.1743: Harberg til Lym (om Gudbrandsdalen, avskrift manglar)

Til Stiftsamtmanden af 19 Junij 1743

[Om dei 1050 tønnene til Nord-Gudbrandsdalen]

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 28-29.

25.6.1743: Lym til von Holstein

Deris Excellence,

Høy-Velbaarne

Hr: GeheimeConferenceRaad og Ober-Secreterer!

Da efter giordte repartition og uddeeling deels udi penge, og deels udi Korn-Wahre, af Hands Kongl: May^{ts} Naade-Gave, nemlig =3000 Rixd: paa Bergen Stifts trængende Almue, bliver til overs dend Summa Eet hundrede og Tiuge Rixdaler, og da Deres Excellence af de Klage-Skrifter og beviisligheder, som forhen ere nedsendte, haver erfahret, baade Præstens og Klockerens, saa og Almuens meget slette og elendige Tilstand udi det, formedelst lisfiældet, meget farlige og fast ufrugtbare District (Justedahlen kaldet) udi Indre Sogns Fogderie, og Bergenhuus Amt beliggende, saa at dette Stæds Præst, Klocker og Indbyggere med rette kunde holdis for de aller-usleste geistelige Betienter og Undersaatter i Norges Riige:

Altsaa forhaaber Jeg, at wed Deris Excellencis Kraftige og høitformaaende allerunderdanigste forestilling, Hands Kongl. May^{tt}: bliver bevæget, til at bevilge de forbemelte af Naadegaven overblevne =120 Rixd uddeling til Justedahlsens saa høit trængende geistlige betienter og Almue, nemlig =70 rixdaler til Almuen, =40 Rixdaler til Præsten og =10 Rxdr: til Klockeren, for hvilcken store Welgierning dend naadige Gud visseligen vil belønne Eders Excellence og høye Familie. Jeg forbliver med største Zéle og soumission

Deris Excellences,

Høywelbaarne

Hr. Geheime Conference Raad og Ober-Secreterers

underdanige Tienner

J: Lijm

Bergen d: 25. Junij A^o=1743

[Påskrift]

Memorial anl. nogle af de til de nødlidende i Bergens Stift indsamlede Penge, over-blevne Penge at maa til Justedalens almue distribueres

darav[?] Musurbil[?]

Etatz Raad Lym og Biskop Borneman

d 19 Julij

[Omslag]

Deris Excellence

Høye Welbaarne

Hr: Johan Ludvig von Holstein

Ridder!

Hands Kongl: Mays^t Høystbetroede Geheime Conference Raad, Geheime Raad udi Coseilet og OberSecreterer udi det Kongl: danske Cancellie i Kiøbenhavn

Kjeldeopplysningar

Her etter original: RA, Danske kanselli, Norske innlegg, 19. juli 1743.

Kopi i: SAB, Stiftamtmanden, Lyms kopibok fol. 210a-210b.

29.6.1743: Harberg til Foss

Til Hr. Mathias Foss af 29 Junij [1743]

Af hans tilstillede misive, de dato 29 Majj passato, har ieg erfaret at hand behager, meget fortrydelig[?] at ansee , den giorde foranstaltning, med de 200 t^{de} Korns Leverance, som Jostedahlens trengende almue, af deres Kongl: May^{ts} allernaadigst er forundt, baade i henseende til Lænsmandens, og Anders Liens udelukkelse fra saadan naade gave, som formuende og vederhæftige Mænd, og ihenseende til de 4 sk per tønne, som ved annammelse af Peder Marem foruden Fragten paa staaes, ioe endog derfor at, ikke altsammen paa een tiid, er bleven almuen i Jøstedahlen leveret, og endelig føede[?] at hans folk, paa Præstegaarden, includeres under det quantum, ham er tillagt, men hvad sig det første angaar, da omendskiøndt, ingen af Jøstedahlens almue tydelig er Excluderet, saa maae dog formesten Klarlig[?] forestille at de fattige og forarmede allene derved er ment, og ikke de, som sider i god stand, og er formuende, allene fordj at, den[?] et aars misvext, som mange andre, kan være paakommet; thi i saa maade, lider de nødlidende, under de velhavendes assistance, og skiæres alle over enn Kam, hvilket ikke ret vel efter mine tanker kand lade sig gjøre. Hvad sig de Hr[?] betaling per tonden angaar, da ved ieg ikke hvor udj samme som utillig[?] skal kunde ansees, thi der kand ioe ingen hentyde den kongel: Naade fra vitløftig, at andres arbeyde, tidsforsømmelse og huusers indrømmelse; skal skee for intet, eller uden vederlag, efter dj den

Kongel: Naade, derom aldeeles [ikke?] i saa maade paabyder; det J[?] angaaende, da omenskiønt almuens trang angives at være saa store, at de alt Kornet paa een tiid uomgiengelig fornødig, hvilket ret og kand være mueligt, ike destoe mindre, er dog hensigten, ved den halve deels indeholdelse, sked til deres bæste, thi om endskiøndt, dervil findes, de som kand være Sparsommelige nok[?], og menagles[?] i bæste maade, betænkende efter tiiden, saa findes der dog de i blandt, som paa een ødsel og unøttig maade kunde Despencere over saadan gave, om den alt paa een tiid blev leveret, i hvilken og ingen anden henseende, enten per interesse, eller i andre maader saadant anstalt er sked, Og hvad sig det sidste angaar, da er ieg af de ringe tanker at skal Præste gaardens folk, ansees, for Familie af dem, saa bør de og, i det deres velærværdighed tillagt quantum Korn, Conjunction; men ikke Separatim være lovtagne særlig siden gaven hensigter; til den paakommende misvæxt og derved tilføyede armod, og alt saa vet i betragtning af deres slette tilstand, givet; men dog tillige til Jordernes fremme og hæfd henseet over alt indlader ieg dette Korn uddeeling blant almuen, saavel som af hentningen til deres behagelige forefinde, til hvilken ende, og herved følger Oedel til lænsmanden at parens[?], deres Oedel naar forlanges, enten til afhentningen eller uddeelingen, hvor ved den forhen Determinerede tiid i saa maade forandres, og beroer paa dem selv, saavel som uddeelingen blant almuen, og vil ieg ingen lunde paatvifle, at hand ioe seer ret og billigt en i betragtning af Efne og vilkaar, saaleedes, som deres velærværdighed, det baade for den høye gud, og vedkommende øfrighed, synes forsvarligst at være; thi ieg for min part vil allene have almuens tarv, til det bæste Recommenderet, lige som ieg og med een god Samvittighed bevidner for den høye gud, at min intention, fra første tiid, har været der til, og ikke i ringeste maader, at see dem forkavet eller med ubillighed bebyrdet; Ja har og deraf haft[?] skade men aldeeles ingen fordeel, Interesse eller profitt, enten Directe eller ved det erholte Tingsvidne og i andre maader Contribueret til deres fremtarv. J det øfrige formoder ieg paa forestaaende Sommer ting, enten paa Marem eller i Lyster, at profitene af hans gode nærværelse for at see forfattet rigtig Dessignation over eenhver der Kornet har bekommet. Forblivende

A: C: Harberg

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 30-32.

29.6.1743: Harberg til lensmann Tøger Snøtun

Til lænsmanden af Jostedalen af 29 Junij 1743

I hvorvel ieg forhen, har Determineret een vis tiid, til det quantum Korn annammelse paa Marem, som endnu hos lænsmanden Peder Andersen ligger under forvaring, og Jøstedahlens almue allernaadigst er assigneret, neml: paa forestaaende Sommerting, saa dog i henseende til SognePræsten velærværdige Hr. Fosses forestilling anfdet[?] 29 majj sidstleeden, angaaende, at almuens trang er saa stoer, det de ikke den tiid kand oppebie, alt saa bliver Eder herved anbefalet, at lade bemelte Korn afhente naar det af velbemelte Hr. Foss forlanges, og da tillige Selv, ved anammelsen og leveransen[?] at være nærværende, og præsten at alting Riktig tilgaar[?], da og Kornets Transport, forvaring, leverantse og Sekkernes bekostning, af vedkommende bør erlægges; skulle der ellers paa det fulde quantum korn noget mangle [...] er ieg der fore ansvarlig. Gud befalet af

A: C: Harberg

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 32-33.

29.6.1743: Harberg til lensmann Peder Marem

Til lænsmanden Peder Marem af 29 Junij [1743]

Naar lænsmanden fra Jøstedahlen Tøger Snetun indfinder sig, efter SognePræstens Hr. Fosses foranstaltning, til det quantum Korns afhentning, som Jøstedahlens almue aller naadigst er assigneret, og endnu hos Eder under forvaring beroende da haver J samme mod bevis at udlevere imod at den derpaa anvente bekostning efter min forige Oedel, vorder erlagt, saavel for fragten, som for Sekker og leverelsen samt huusvære. Gud befalet af

A: C: Harberg

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 33.

9.7.1743: Lym til Foss

Til SogenPræsten udj Justedahlen Hr. Mathias Foss.

Deres Velærværdigheds Skrivelse af 24. Maj med det Jndsluttede brev til Hr. Jens Bennordt[?], er mig iche førend d. 5: Julij, bleven indhændiget; det var mig Treet[?] at fornemme at saavel de 16 t^d Korn til dennem[?] selv, som og det øvrige til Almuen, lycheligen er arrivered til Rønne, og det skal være mig med u-kierere,[?] om jeg fremdeeles kand være dennem samtligen til nogen behagelig tjeneste; nie[?] desperandum, Christo suce[?] et Auspicie Christo; Jeg forbliver pp

d 9 Julij 1743. J: Lym

Kjeldeopplysningar

SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok fol. 211b.

Brevet vart sendt om Harberg, jf. Harberg til Foss 15.7.

Før 15.7.1743: Daae til Foss (brevet manglar)

[Motteke 15.7.1743.]

[Brevet er tapt, men nemnd i brev frå Foss til Lym 15.7.1743 og utløysande for at Foss skreiv dette brevet. Gjeld truleg skatt.]

15.7.1743: Harberg til Foss

Til Hr: Mathias Foss af 15 Julij 1743

Her indsluttet bliver deres Velærværdighed insinueret, et brev fra Velb^{te} Hr. E: R: Lym, hvilket mig gaardags dato er bleven besændiget, til snarest befording, ligeleedes tilmældes, at hvad dets besvarelse er angaaende, saavelsom hvad brever deres Velærværdighed, efter dags vil have til[?] høybemelt Hr. Etatz Raaden, han da vilde behage, sammen mig at tilstille, da ieg i følge nok bemelt Hr. Etatz Raadens forlangende skal see dennem forderligst indskikket, i øfrigt forbliver

A. C: Harberg

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 35.

Gjeld vidaresending av brev 9.7. frå Lym til Foss.

15.7.1743: Foss til Lym

[Motteke 14.8.1743.]

Høyædle og Velbaarne Hr. Etatz Raad Jonas Lym

Kongl: May^{ts} Constitueret Stiftsamtmænd i Bergen

høygunstige Herre!

Det haver behaget Deris Velbaarenhed de dato Bergen d: 16 April a:h: at tilstille mig den stoere og høye gunst mig og min fattige almue er vederfared, ved det, at 150 tønnder Reent Korn, og 50 tønnder god havre skulde distribueris til Os paa dette bedrøvelige stæd, hvilcket ieg og efter den mig af Deris Velbaarenhed tilstillede Ordre, strax haver Notificered min handske Almue;

Jligemaade er mig indløben een Missive fra ædle Hr: Foged Harberg, dateret Bergen den 2 Majj a:h: hvor udj hand tilmælder[?], at samme ovenmelte, og os Allernaadigst forundte Korn føres med een af Wiig, Mandens Navn kaldet Ole Tenold, hvilcket Korn og Lycklig skal være arrivered til Marifiern d: 21 Majj, hvor Lensmanden Peder Marem skal være beordret af Fogden, at tage samme Korn i forvar til viidere uddeling skulle skee;

Men da ieg siden haver bekommet 2de brev fra Hr. Foged Harberg, det første dateret Marifiæren d: 28^d Majj, det 2^{den} Biordahl den 29de Junij afvigte, hvorudi hand relateaca[?] af deris Velbaarenhed haver andbefaled, at ieg tilligemed Fogden skal attestere, den forfattede Designation om Kornets Rigtige Leverance, haver ieg icke kundet eller torde befatte mig dermed, heldst mig ingen Ordre er foreviist, enten in Natura eller Copie, at Deris Velbaarenhed haver mig saadant anbefaled;

Endeligen og haver ieg i dag d: 15de Julij erholdt, een fra min Hr: Provst Velærværdige Hr: Anders Daae anbefaled Ordre, med Copie af Høyædle og høyærværdige Hr: Biscop Bornemanns forefindende, hvis indhold er af den beskaffenhed, at Provsten vilde tilholde, samtlig Præste skatet[?] udj sit anfortroede Provstie, at naar det dem af Fogden anmodes, de da uden mindste forhaling eller undskyldning mader[?] ham paa et beleiligt Stæd udj Præstegieldet, for der at distribuere kornet paa beste maade og siden indstille hvorledes distributionen er skeed (hvilcken mig anbefaled Ordre ieg maatte nødsages at frasiige mig hos Provsten, af aarsag, det allernaadigst tilskickede korn er bleven distrib[u]ered udfor lang tiid siden, noget til mig og min Almue, noget til fremmede Bøygdefolck, eendel[?]staar endnu tilbage, som tager stoer Skade og skal først uddeelis d: 1te Augusti som Fogdens brev udviiser Marifieren den 28 Majj;

Endelig da ieg haver af Fogden været forlangende til at underskrive med ham Kornets deeling, understaar ieg mig ved underdanigst at forhøre hos deris Velbaarenhed en høygunstig Resolution paa efterfølgende Poster.

Først, om ieg tillige med Fogden Harberg skulde være ved Kornets uddeling, eller ieg derfra er udelugt, men alleene til underskrivning.

Dernest om ieg og min Almue skulde nyde dette benificerede Korn i alt eller halvt, og endelig skulde restere til viidere, hvorved Kornet forderves.

3de Om nogen af Justedahls Almue er exciperet fra dette Kornets nydelse, eller eenhver skal have sin del deraf, dog med forskiæle, at de nødtrængende nyder meere end de andre. –

4de Om fremmede Bøygde folck skal være participanter udi dette Korn, som er skeed;

5te Hvormeget deris Velbaarenhed haver anbefalet fogden at levere mig for min part, og min Klocker i ligemaade heldst Fogden har i sin Skrivelse fra Bergen d: 2 Maj sidstl: tilstillet mig at deris Velbaarenhed har befaleet hand at levere mig 16 Tønder got Korn, og min Klocker 5 á 6 tønder, siden udi sit brev datteret Marifiæren d: 21 Maj skrev hand mig til at ieg skulde have 20 tønder, og min Klocker haver annammet 8te Tønder.

6te Om vi skal her i Jystedahlen som annammer Korn betale indskibningen i Bergen, fragten, udskibningen, huuslaan, udmaaling, og Sæckene, som paastaaes, og Kornet fornægtes af lensmanden, før saadanne omckostninger, vi ere u-umuelige til at betale, siden det beløber sig alt til een stoer deel penger.

Herpaa venter ieg Underdanigst Deris Velbaarenheds høygunstige Resolution til min underdanigste efterretning, og skal da siden Relatere Deris Velbaarenhed, hvad heller ieg tør underskrive med Fogden eller ergelig[?] er ieg med allerstørste submission pp tit.

Jystedahls Præstegaard d: 15 Julij 1743 M: Foss

Kjeldeopplysningar

SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok fol. 231a-232b.

19.7.1743: Kongebrev til Lym om pengar til Jostedalen

Christian den Siette af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge pp

Vor gunst tilforn; Som Du Etatz Raad Jonas Lym ved Indkomne Skrivelse til Vores geheime Conferentz Raad, Geheime Raad udi Vores Conseil og Ober Secreterer i Vores Danske Cancellie os Elskelig Johan Ludvig von Holstein Ridder x[?] haver indberettet, at af de =3000 Rd^r, som Vi allernaadigst have skienket til dend nødlidende Almue udi Bergens Stift, skal ved dend giorte repartition og uddeeling være til overs blevne dend Summa =120 Rd^r hvilke du derhos beder, at Vi allernaadigst ville skiencke til Justedalen i Indre Sogns Fogderie beliggende, dens høyst trængende geistlige Betientere og Almuen, nemlig =70 Rd^r: til Almuen, 40 Rd. til Præsten og =10 Rd^r: til Klockeren;

Thi give Vi Eder herpaa tilkiende, at Vi saadant dit allerunderdanigst giorte forslag hermed allernaadigst ville have approberet og bevilget; Derefter J Eder allerunderdanigst kan vide at rette, og Os ellers strax indberette, at J dette Vores allernaadigst Rescript, haver bekommet. Befalendes Eder Gud. Skrevet paa Vort Slott Fredericksborg dend =19 Julij Ao 1743

Under vor Konges Haand og Signet

Christian R.

J: L: v. Holstein.

Til

EtatzRaad Jonas Lym og Biskop Bornemann, anl: at de =120 Rdr., som er blevne til overs af de 3000 Rd^r som Hands Maj^{tt} haver skienket til dend nødlidende Almue i Bergens Stift, maa uddeeles til Justedalen i Indre Sogns Fogderie beliggende, dens høyt trængende geistlige Betienter og Almue, neml: 70rd til Almuen, 40rd til Præsten og 10 Rd^r til Klockeren.

Kjeldeopplysningar

Her etter: SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok fol. 227a.

Øg i: RA, Danske kanselli, Norske tegnelser, 1741-1743, fol. 839b-840a.

Vidaresendt frå Lym til Harberg og til Foss 6.8.1743.

1.8.1743: Harberg til Foss

Til Hr. M: Foss af 1 augusti [1743]

Ihver vel ieg ved Messive af 29 Junij passato, har til meldet deres Velærværdighed angaaende de 200 t^{de} Korn og haure, som Jøstedahls trængende almue allernaadigst er assigneret, for saa vit der af, hos lænsmanden Peder Marem, var bevarende, og ikke forhen, vedkommende overleveret, under indladelse til deres gode forefindende, baade Repartitionen blant almuen og tiiden til dets af hendelse; saa erfarer Jeg dog, ved min ankomst til tingstedet, her paa Marem at intet af ovenmelte Korn, fra lænsmanden er afhentet, af hvad aarsagen, er mig ubekiendt, siden deres velærværdighed under 29 Majj sidstleeden selv forestiller at almuens nød var saa stoer, at de til det heele quantum, i høyeste maader trængede, og paa det fundament udvirkede min Oedel, til lænsmanden Tøger Snetun de dato 29 Junij at foranstalte dets afhentelse, naar dertil af dem blev givet Oedel te: j [?] men da ieg nu kand forestille mig at den forestilling, ieg deres velærværdighed under 28 Majj passato har insinueret i saa maade har fundet approbation, hvor udj tiiden til afhentelse, som i dag og paa følgende Morgen var determineret alt saa har ieg ey villet mangle, dem om samme at indberette, med tilkiende givelse, med tilkiende givelse [!], at ieg under denne dags dato, har tillagt lænsmanden Tøger Snetun Oedel, fra førstkommende løverdag neml: den 3 Aug: at indfinde sig her paa Marem eller udj Marifieren for at afhente det quantum Assignerede korn, som endnu under opsiun, af Peder Marem er beroende, imod de paa gaaende omkostningers erstatning, er det nu saa at deres velærværdighed endnu der iblandt haver noget af det dem assignerede quantum betligende[?], saa ville, han behage til dets afhentelse ovenmelte tiid at føye anstalt, hvor efter, ieg nu som forhen Overlader kornets Repartition blant almuen til deres gode forefindelse, og forsøge, som den der har angivet sig, om deres tilstand, at være bæst bekiendt; ligesom ieg og afvarter,[?] derover udførlig

Specification, med vedkommendes paateignede qvitteringer, til belæg ved mit derfor afleggende Regenskab. ellers skal intet være mig kjærere, end om ieg af hans gode nærværelse kunde med samme profitere, da alle ting formodentlig komme til dets stoe[?] bæder[?] Rigtighed. Forblivende

A: C: Harberg

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 36-37.

1.8.1743: Harberg til lensmann Tøger Snøtun

Til lænsmanden Tøger Snetun af 1 aug [1743]

Da ieg ved min ankomst i dag her til Thingstedet Marem, meentelig[?] maae erfare at ikke Resten af de 200 t^{de} Korn og haure som hos lænsmanden Peder Marem, siden seeneste leveranse var beroende, endnu af Jostedahls almue er bleven afhentet; i hvor vel ieg Eder dets angaaende i anledning af Eders Sogne Præsts foranstaltning, under 29 Maij passato har tilagt Oedel, af date 29 Junij næst afvigst saaleedes, at J hans Oedel og og[!] foranstaltning skulle parere, altsaa bliver herved anbefalet, at J paa førstkomende Løverdag neml. den 3 aug: møder her paa Marem eller udj Marifieren, betit[?] om morgenen, for at imodtage og afhente bemelte Assignerede, og endnu ikke udleverede Korn, imod de omkostninger erstatning, hvorom Eder forhen er bleven indleveret, til saadan ende maae herom Jøsted. almue strax indberettes, paa det de den fornødene anstalt kand føye, ligesom og ikke enten selv eller nogen af dem her udj maae være forsømmelige, saafremt den vedbørlige Rigtighed af mig forlanger gud befalet af

A: C: Harberg

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 37.

6.8.1743: Lym til Harberg

[Motteke 18.8.1743, jf. brev frå Harberg til Foss 19.8.]

Til Fogden Harberg!

Her indsluttet følger Copie af det Kongl. allernaadigste Rescript, de dato 19de Julij, 1743, hvoraf Kongl: Majt^s Foget, kand fornemme, at hands Kongl: May^{tt} paa min allerunderdanigste forestillelse, de af naadegaven overskydende =120 Rd^r, allernaadigst skiænket, haver til Justedahlens trængende geistlige Betienter og Almuen, nemlig til Almuen 70 Rdr, til Præsten Hr. Foss = 40 Rd^r: og til Klockeren sammestæds =10 Rd^r.; hvilken Hands May^{tt}s Allernaadigste Villie Hr. Fogden dend fattige Almue straxen haver at tilkiendegive, og tillige bemelte =70 Rd^r: paa vedkomende Almue efter eenhvers trængende tilstand at Reparere, samt derefter at forføje dend anstalt, det samme penge imod qvittering ioe for ioe heller her i Bergen hos mig kunde vorde afhentede; Jndlagde brev til Hr. Foss vilde Hr. Fogden og saa ufortøvet see befordret,

Jeg forbliver pp

6te Aug: 1743 J: Lym

Kjeldeopplysningar

SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok fol. 229a.

6.8.1743: Lym og Bornemann til Foss

Til SognePræsten over Jøstedahlen Hr. Mathias Foss!

Da ved allernaadigst Rescript, under dato 19de Julij 1743, os er bleven tilkiendegivet at av de =120 Rd^r: som er til overs af de 3000 R: hvilcke hands Maj^{tt}: haver skiencket til dend nødlidende Almue udi Bergens Stift, maa uddeeles til Jøstedahlen i Jndre Sogn beliggende dens høyt trængende geistlige Betienter og almuen neml: 70 Rd^r: til Almuen =40 rd^r til Præsten, og =40 Rd^r: til Klockeren; som af indsluttede Verificerede Copie nermere fornemmes.

Altsaa have Vi icke ville efterlade Deris Velærværdighed om saadan høy Kongl: Naade straxen underretning at give, paa det hand saavelsom Klockeren ioe før ioe heller deris andeel, mod qvitteringer, her i Bergen hos os kunde lade afhænte. Vi forbliver pp

6te Aug: 1743 J: Lym, O: C. Borneman

Kjeldeopplysningar

SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok fol. 229a-229b.

6.8.1743: Lym og Bornemann til Kongen

Eders Kongl. M^{ts}: allernaadigste Rescript, dat: d: 19de Julij 1743 anl: at de 120 Rd^r: som af de =3000 Rd^r: hvilcke Eders Kongl: May^{tt} haver skiæncket til dend nødlidende Almue udi Bergens Stift ere blevene til overs maa uddeeles til Jøstedahlen i Indre Sogns Fogderie beliggende, dens høyt trængende geistlige Betientere og Almue, neml. =70 Rd^r: til Almuen =40 Rd^r: til Præsten og 10 Rd^r til Klockeren have vi med Posten i gaard allerunderdanigst erholdet, og derom i dag Vedkommende skriftlig underretning givet, hvilket i følge af samme Eders Kongl: May^{ts}: allernaadigste Rescript for med af os her ved allerunderdanigst indberettes;

Vi forbliver med allerstørste Troeskab og Devotion

=6te Aug. 1743 J: Lym, O: C. Borneman

Kjeldeopplysningar

SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok fol. 229b.

13.8.1743: Lym til Harberg (brevet manglar)

[Om hjelpearbeidet i heile futedømet. Nemnd i brev 15.8. frå Lym til Harberg.]

15.8.1743: Lym til Foss

[Svar på brevet frå Foss 15.7.]

Etatz Raad Lymers Giensvar, av =15 Aug: nest efter, paa forestaaende Brevs indhold –

Jeg haaber at Deris Velærværgdighed allerede haver erholdet det af Hr. Biscop Bornemann og mig underskrevne brev, dateret d: 6te hujus, og paa deris til mig under dato =15^{de} Julij giorte forespørgelse, som mig først i gaar blev indhændiget, betræffende det quantum Korn som hands Kongl. May^{ts} allernaadigst haver skiencket Justedahlens geistlige Betienter, og e høyttrængende Almue Mænd, maae Jeg til tjenstlig giensvar og efterrettlighed mælde:

1mo At, efter den Kongl: May^{ts} Foged Hr. Harberg af mig tillagde Ordre, burde det Allernaadigste Justedalens fattige Almue skienckede quantum Korn, iblandt samme Almue, udi Deris Velærværdigheds Overværelse, efter Conference, bleven uddeelt, men, som saadant allerede af Fogden skal være skeed, saa vilde det dog behage dennem Uddeelingen at attestere, saaledes: at enhver efter Fogdens Repartition, haver eerholdet sit quantum. –

2do Bør ingen anden Almue Mand nyde Andeel af disse 200 t^{der} Korn, end Deris Velærværdighed, Klockeren og Justedalens Almue, i følge af det Kongl: allernaadigste Rescripts Indhold, dateret den 24de Maj 1743, -- og

3^{tio} Bør consequenten[?] ingen af Justedahlens Almue blive, eller være exciperet fra denne Naade gave, men enhver nyde sin deel deraf, i proportion af Eenhvers meere eller mindre trang;

4to Og desformedelst kand og bør ey heller fremmede, eller andre Bøygders folk deraf nyde noget, hvilcket, om det maatte saaledes være skeed, da bør Fogden det paa anden god maade igien Vederlægge[?] og godtgjøre.

5do Efter min sidste Ordre, til bemelte Foged, er Deris Velærværdighed bleven tillagt af ovenmelte quantum korn =20 tønder, og Klockeren 8te Tønder. –

6to Hvad sig ellers de derpaa billige anvendte Omkostninger angaar, da faaar enhver vedkommende betale hvad som, i proportion (i henseende til det quantum Korn enhver haver eller skal bekomme) derpaa kand blive bereignet, nemlig for Jndskibning i Bergen, Fragten, samt udskipningen, huus-laan og Sække med det viidere; Hvilcken bekostning deris Velærværdighed og Klockeren, samt Almuen, nu \kand over komme formedelst/ den dennem, efter Kongel. Allernaadigste Rescripts formæld, dateret d: 19de Julij 1743 (hvoraf Deris Velærværdighed en Verificeret Copie under 6te hujus er bleven tilsendt) paa nye skienckede Naade gave, som bestaar udi aldt, af 120 Rdr udi Reede penge, Neml: 40 Rdr til deris Velærværdighed Sicke[?], 10 Rdr til Klockeren, og 70 Rdr til Almuen;

Hvad nu af bemelte 70 Rdr til Almuen, efter forbemelte Omkostningers afkortning, bliver til overs, det paatvifler ieg ey, at ioe Kongl: May^{ts} Foged, efter foregaaende Converence med Deris Velærværdighed, og udi Deris overværelse, saavidt mueligt være kand, i følge af min hannem derom tillagde ordre, saaledis iblandt offt[?] benevnte Almue uddeeler, som hand agter for Gud og Kongen at forsvare, hværken[?] uddelings Designation derefter af Deris Velærværdighed og Fogden, bør vorde til bekræftelse underskrevet, og mig forderligst tilstillet. Jeg forbl:

J: Lym

Kjeldeopplysningar

SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok fol. 232b-234a.

15.8.1743: Lym til Harberg

Til Fogden Harberg af =15^{de} Augusti 1743

Udi min forrige Skrivelse af 13 hujus meldede Jeg iblandt andet, om at erholde fra Hr. Fogden en Designation saavel paa den uddeelte Naade gave til Almuen udi hands begge Fogderier i Almindelighed, som og paa de den 19de Julij af hands May^{ts} allernaadigst i aldt Skienckede 120 Rdr, til Præsten, Klockeren og Almuen udi Justedahlen i særdeelighed, nemlig til Præsten 40 Rdr, til Klockeren 10 Rdr, og til Almuen 70 Rdr.

Betreffende nu den første Almindelige Naade-gave, af hvilcken de 150 t^{der} byg og 50 t^{der} havre, i følge af det Kongelige allernaadigste Rescripts Indhold, dateret d: 24 Maj 1743, skulle alleene uddeles til Justedalens Sogne Præst, Klokke og Almue da, i fald Hr. Fogden til andre Bøygders trængende folk (det ieg dog icke formoder) af samme 200 t^{der} Korn Vahre noget skulde have uddeelt, bør det meerbemelte Justedahls Almue igien Restitueris og proportionaliter distribueris, hvilket derved kand Remederes, at Hr. Fogden efter begiering til mig skal af de 800 t^{der}, som hands Kongl: May^t til alle Fogderierne i Bergens Stift allernaadigst forstrækker, erholde her i Bergen saa stoert et quantum, som til forbemelte Restitution maatte behøves, foruden hvis Jeg hannem ved min forrige Skrivelse, under dato 13de hujus haver lovet, efter fornødenhed og forlangende at lade bekomme, ellers saafremt det maatte blive beleiligt for Sogne-Præsten udj Justedahlen Hr. Mathias Foss at være overværende saavel ved Kornets, som ved Pengernes distribution til almuen finder ieg det tienligt og fornøden paa det hand tillige med Hr. Fogden kunde underskrive og Stadfæste forretningen;

Hvad kornets Transports bekostning, samt Sække og det viidere angaar, da forsickrer ieg mig om Hr. Fogdens medliidende Omsorg og Foranstaltninger, saa at alting paa billigste maader vorder bereignet, og af den sidste Naade-Gave udi Pengerne disse fattige Justedahls Indbyggere i Proportion af hvis enhver bekommet haver, afkortet vorder,

Jeg forbliver p:

J: Lym

Kjeldeopplysningar

SAB, Stiftamtmanden, Lym's kopibok fol. 234a-235a.

19.8.1743: Harberg til Lym

Til Stiftsamtmanden af 19 aug: 1743

For de 150 tønnder byg Korn, og 50 tønnder haure som Jøstedahls trængende almue aller naadigst af deres kongl: May^{ts} er forundt, og hvilke i[?] maj passato, af mig udj Bergen blev modtaget, og til Marifieren besørget, hiemsendt, bliver her indsluttet dyb ydmygst, een forretning insinueret, hvor af Velbaarne herre gunstig behager at erfare, baade hvad quantum paa een hver er bleven Reparteret, og hvorleedes de Samme efter qvitteringens nermere formeld, som paa Forretningen findes

anteignet, har annammet. Ellers maae ieg aller ydmygst indberette, at eendeel af Jøstedahls almue, og især SognePræsten Hr. Foss, vegrer sig for at betale, saavel Fragten for Kornetz Transport fra Bergen, til Marifieren, neml: 4 sk[?] per tønne som Sekkerne hvor udj samme blev hiembragt etc.; vel ikke i andre tanke, end at saadanne nødvendige omkostninger, er dem af deres Kongel: Mayt^s tilligemed kornet, allernaadigst skienket, men da nu velbaarne herre forhen er bekiendt, at ieg ikke allene Transporten, neml: 4 sk. per tønne til vedkommende har erlagt, men endog, af egne penger, bekostet, alle de Sekker, hvor udj disse 150 t^{de} korn og 50 t^{der} haure blev hiembragt Ja har og for opskibningen paa kand[?] til forvaring udj huus, ligeleedes betalet, de dertil leyede arbeidere, alt saa i henseende, at ieg langt i fra, ikke understaae mig, under høye Øfrigheds ordre, at bringe deres Kongl: Mayt^s, saadane omkostninger til udgift, i sær da ieg er af den faste formeening, at samme er Præsten og Almuen selv vedkommende, vil Jeg herom, deres velbaa[r]enheds høygunstige for godt befindende, dybdmygst have indledet, forblivende tittul

A: C: Harberg

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 39

19.8.1743: Harberg til Foss

Til H: M: Foss af 19 aug: 1743

Fra deres Velbaarenhed Hr EtatzRaad Lym, er mig i dag ved min hiem komst behændiget indlagde brev, til deres velærværdighed, og tillige Communiceret, af efter høybemelt Hr Etatz Raadens forestilling, har deres Kongel: Mayt^s under 19 Julij sidstleedend, allernaadigst Resolveret, at da 120 rdl som er blevet til overs, af de 3000 rdl, som allernaadigst er skienket den nødlidende almue i Bergens Stift; skal i lige maade været skienket, de geistelige betienter og almuen udj Jøstedahlen neml: deres velærværdighed 40 rdl. Klokkeren 10 rdl. og almuen 70 rdl, hvilke ieg er beordret, saa snart mueligt, udj Bergen hos Hr Etatz Raad Lym, at annamme og derefter til vedkommende at levere; dets Aarsage maatte det behage deres Velærværdighed, at indberetning, hvad enten han sin anpart, paa forestaaende høsteting selv vil modtage, eller og lade samme udj Bergen levere, og om saa er til hvem, da ieg der udj skal være til tjeneste, lige som ieg og tenstvenligst vil have udbedet, at mig med samme maate[?] til stiller, een Repartition over hvormeget, deres velærværdighed synes, at een hver af almuen, af disse 70 rdl efter befindende tilstand bør nyde paa det ieg derefter kunde gjøre uddeeling, ellers indberettes at de 5 tønner Korn, som ikke ved seeneste leverance, blev annammet, er hos Hr. Lieutenant Sunde i 5 mig tilhørende Rekke[r] beroende; og staar færdig naar han behager, dem at lade afhente. Forblivende

A: C: Harberg

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 40-41.

19.8.1743: Harberg til lensmann Tøger Snøtun

Til lænsmanden i Jostedalen af 19 aug: [1743]

Foruden de 200 t^{de} Korn, som Jostedahls almue allernaadigst er forundt, paa deres kongel: Maytts allernaadigst endnu skienket bemelte Jøstedahls giestlige betienter og trengende almue, 120 rdl SognePræsten 40 rdl klokkeren 10 rdl og til deeling i blant almuen 70 rdl; hvilket J, for dem haver at bekiendtgjøre og Ellers tilsige, at de paa forestaaende høst-ting maae møde mig, udj Lyster for at annamme bemelte naadegavee, imod vedbørlig qvitering, hvornæst Eder Og samtl: almue gud[?] befales af

A: C: Harberg

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 41.

23.8.1743: Harberg til Lym

Til EtatzR: Lym af ditto Dato [23. august 1743]

Da Jeg ved min hiemkomst fra Sommerting over, har erholdet velbaaren herres, høygunstige Skrivelse af Dato [*dato vantar, må vere 6.8.*] Sidstleeden, angaaende, at de 120 rdl som er blevne til overs af de 3000 rdl som aller naadigst erkienket den nødlidende almue i Bergens Stift er af hans Mayt. allernaadigst skienket til Jøstedahls geistlige betienter og trængende almue, hvorføre deres velbaarenhed Evidelig[?] være velsignet der samme haver udj een god intention forestillet Altsaa haver Jeg samme, saavel for Sogne Præsten Hr. M: Foss, som da øfrige vedkommende bekiendt giordt, saavel som og i følge deres velbaarenheds Oedel om bemelte penges afhentning tilskrevet Mons Riestlher[?] Frimand, samme paa mine vegne at skulle annamme vil derfor ydmygst Andbede[?] at ommeldte 120 rdl til bemelte Frimand maatte vorde leveret, mod at hand min qvittering derfor overleveres hvilken ieg hannem i dag tilsender, og saa snart samme penger bliver mig behændiget skal de til vedkommende efter deres velb^t Oedel blive reparteret og uddelt.

Ligeleedes dyb ydmygst indberettes Alt det korn som af hans K. M: allernaadigst er skienket til dette Fogderies nødlidende almue, er bleven efter Oedel til et hvert Præstegield uddeelt, men formeedelst ieg ey endnu har erholdet alle SognePræsternes Attester dets angaaende, som ieg efter deres Velbt Oedel ved mit Regnskab skal fremlegge.

Alt saa ieg ey endda kundet præstere den vedbørlige Rigtighed, hvilket ydmygst vil udbede deres velb: ey ugunstig[?] optagen, men saa snart bemelte Attest mig behændiges skal den vedbørlige Rigtighed efter Oedel blive fuldfærdiget og indskikket. Forblivende [osb.]

A: C: Harberg

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 42-43.

7.9.1743: Rentekammeret til stiftsamtmann Møinichen

379. til Stifftamtman Møinichen

Højædle og Velbaarne Høitærede Hr: Stifftbefalingsmand!

Etatz Raad Lyme som constitueret Stifftamtmand, har udj Skrivelsen under 26 Februarj h: a, til os indsendt een Memorial fra Almuen udi Indre Sogns Fogderi og Jøstedahls Skibreede i Bergens Stift, hvorved de, i henseende til dend Misvext som for dennem skal være indfalden, af deres brugende Jorder Ansøger om nogle Aars Skatte frihed, men da hands Konglelige Majestet haver forundt Almuen Dilation med deris Skatters betaling, indtil de komme udj bedre Tilstand, og ellers dennem med korn til deres livs ophold og Sæd for dette Aar forstragt, Saa have vi herved skullet Anmode, at høytærede Hr: Stifftbefalingsmand Almuen samme vildet bekiendtgjøre, og tilligge foranstalte, det de indtil videre og saalenge deres Vilkaar ey tillader dem, Skatten af deres brugende Gaarder at kunde af betale, som dog forinden de noget til deres Jorddrotter af Landskyld og anden Rettighed aflegger først bør fornøyes, for Exsecution vorder befriede, hvorimod dem ingen Skatte Frihed kand tilstaaes.

Vi forbliver

Høitærede Hr. Stifftbefalingsmands Tienestberedvilligste Tieenere²

Wilhelm August von der Osten Adtzleu
Basb:(?) Lund Bærens Leth Dreyer Paulj Barchmann
Heltzen

Claus Olrog

Kjeldeopplysningar

RA, Rentekammeret, 2. Nordafj./Bergen distr.ktr. Kopibok 123 (K) s. 355-356, 7/9 1743.

Avskrift òg i eige dokument om RK-saka.

10.9.1743: Harberg til Lym

Til H: EtatzRaad Lym af 10 Sept. [1743]

Deres Velbaarenheds høy respective Skrivelse af 13 aug: næst afvig, er mig behændiget, hvor af fornemmes, at Si. Meyer[?] efter Velbaaren herres Oedel, paa min forestilling, hafde den tønd[?] leveret, af det, af hans May^{ts} den trengende almue, paa Credit, allernaadigst forundt korn 71 ½ td; saavel som efter Hr. Etatz Raad, af 27 aug: leveret 10 t^{der} og endelig, som ieg under skrivelse, af 27 august passato har forlanget, neml: 2 ½ t^{de} korn der saaledes i alt gjør tilsammen 84 td korn, efter indlagde specification nærmere udvis: fleere har sig ey til denne tiid indfundet, siden den største deel, kand for det første, nu snart rent at benøtte sig af den korn aufling, gud dem dette aar forunder, der paa de fleeste steder hvor de har været mægtig, at tilbringe sig tienl: Sæde korn, og den indfaldende Sterk heede, ey har tilføyet dem Skade (som dog paa een deel steder desvære sked er) der trugner[?] det sig nogenleedes til god korn auling; ellers findes der vel mange af almuen, neml. af de til fields, eller i dahlerne boende, som ufeilbar,[?] af bemelte aarsage, trenger til korn, omstundende vaar; hvilke og, ere saa forarmede, ved forrige aaringers misvext, og dyre korn kjøb, at de intet er Eiende at kjøbe for: derfor, om detslige kunde forundes noget, enten paa Credit eller i andre maader, ved allerunderdanigst forestilling, var det for dem høyst fornøden; Særlig siden af den aller naadigst forundt naade gave, paa dem kom een ringe deel, efter di Jøstedahlen, som bestaar af

² Ikkje alle underskrivarar er identifiserte.

lidet mandskab, bekom meesten den halve deel af det quantum, begge Fogderiene var Destineret, og saaleedes ey kunde komme meget paa eenhver naar allertrengende der udj skulle have deel, da dog deres trang og fornødenhed, til deels var lige saa stoer som een deel af Jøstedahls almues; Og som ieg ey til forladelig, forinden min[?] stundende[?] høste tinger er til ende bragt kand nafn give, de høyst trengende der dog mest ere boende, udj efterskrefne Skibreder, neml: udj Ladvigs Schibrede, paa Ladvigdahlen, udj Sletvolds Schibrede, paa Røevig[?] og Ullebøe[?] som intet har saaet, saa og paa Marchesetter, der har faaet slet auling, og maaesten[?] fleere mig ubekiente, udj Qvamsøe, Wiigs og Tiugums Schibreder, saavel som udj Norums, Sogndahls, Marifiers og Solverens Schibreder, findes vel og saa nogle udj Lysters Schibrede, gaardene Wiigdahl og udj Aardahls og Borgens Schibreder, ligeledes eendeel trængende alt saa kand ieg ikke nu give noget fast forslag, angaaende, hvor meget korn disse trengende maatte behøve; men vil formeene, at 100 t^{der} korn kunde for de høyst nødlidende være een god hielp; hvad som ellers angaar, at samme korn, efter Wel^b Etatz Raads høyrerspective skrivelses formeldt, af mig skulle modtages, og siden efter haanden uddeeles, da i hvor vel det for mig, vilde falde meget besværligt skulle ieg dog samme i modtage, dersom ieg med saadanne huuse, som til dets forvarelse udfordres, var forsynet, det ieg ikke er; men saanart[?] mig bliver bekiendt, hvor meget et hvers Skibredes trængende behøver, skal anstalt paa et svert sted, til afhentning ske, saaleedes: at det der, kand blive forvaret indtil uddeeling sker; og ønsker intet heller, end at gud ville Endnu opsade[?] kongens Særdelis gafmilde haand og hierte i mod disse trængende, der sukker efter brød for sig og sine, da ingen umage eller omsorg skal spares med at see det til dem befordret og uddeelt. Den naade gave Yttre og Indre Sogns Fogderies trængende, dette aar, af hans May^t allernaadigst er bleven forundt, bestaaende af 350 t^{der} korn, 50 t^{der} haure og 30 rdl[?] penge, derfor følger specification, for et hvert Præstegield, ligesom uddeelingen sked er, saavelsom een bereigning in duplo, over alt, der udviser, at hvis, af Velb^{te} Hr. Etatz R:, mig er anfortroet og tilleveret, det er ligeleedes, Rigtig bleven til de trengende uddeelt; derfor, dybydmygst udbeder, at paa den eene bereigning, deres Welb^s bevis, høygunstigst maate mig meddeeles, J øfrigt skal saa snart, de 70 rdl kand blive uddeelt imellem Jøstedahls almue derover een, rigtig specification, med paateignet qvitering vorde indretet, og velbarne herre tilsendt, forblivende

A: C: Harberg

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 45-46.

30.9.1743: Kongeleg resolusjon om skatteavtak

Siden det med de fra Dend forhen Constituerede Stifftamtmand Etatz-Raad Luhme indsendte Syfns- og Affældings-Forretninger beviises at disse udj Bergens Stifft beliggende 21te Gaarder saaledis ved Elve-brud og Fieldskreed ere blefne beskadigede, at dend for hver Gaard i sær anførte Affældning nødvendig behøves, saa bevilge Vj Allernaadigst at samme Gaarder mae udj Skylden aftages, saasom de 11 Gaarder i Yttre og Indre Sogns Fogderie udj Skatten 5 Løber 2 *Pund 21 Mark Smør* og i Landskylden 4 Løber 2 *Mark Smør* 1 2/3 bukke-Skind og 1 17/54 Huud; De 7 Gaarder udj Sundhord og Hardanger Fogderie i Skatten 6 Løber 1 *Pund 12 Mark Smør* og i Landskylden 4 Løber 7 1/8 *Mark Smør* 4 35/96 Huud, ½ *Tønde* Korn og 1 5/42 *Tønde* Salt samt de øfrige 2de Gaarder i Hardanger og En udj Nordhord Fogderie udj Skatten 2 Løber *Smør* og i Landskyld 1 Løb *Smør* 2 Huuder; alt lige som

denne Affælding for hver Gaard i sær findes anført, og kand Skatterne deraf fra dette Aars begyndelse og fremdelis udj vedkommende Fogders Regenskaber til afgang passere.

Friderichsborg Slott d 30te September A^o 1743

Christian R

[+ 4 signaturar]

Kjeldeopplysningar

RA, Norsk relasjons- og resolusjonsprotokoll 1743, res.nr. 106.

14.10.1743: Harberg til Foss

Til Hr. M: Foss af 14 Octob. 1743

Vi[?] Takke for hans meget ærede Skrivelse og skat efter forlangende, De Destinerede 40 rdl blive overleveret, paa forestaaende høstting, som er beramet at holdes paa Dalsøren den 4 og 5 Novemb. først kommende, da og tillige overleg kunde ske, angaaende de 70 rdl Destitution, i blant almuen wdj Jøstedahlen, af hvilken aarsag, ieg deres Velærværdigheds, nærværelse heller end gierne, efter ønske; hvad sag[?] allerede anvent bekostning er, paa de forhen leverede 150 tde korn og 50 tde havre, angaar, da skal ieg ved deres behagelige forventende nærværelse derom nærmere gjøre aftale, da deres velærværdighed, tillige skal fornemme, at ieg ikke fik egen profit, skal kræve eller oppebære meere, end hvad de nødvendige og retlige medgaaende udgifter i sig selv er og beløber forblivende [osb.]

AC: Harberg

Kjeldeopplysningar

SAB, Sogn futedøme, kopibok 1743, bilete 50.

Ikkje funne fleire brev i 1743.